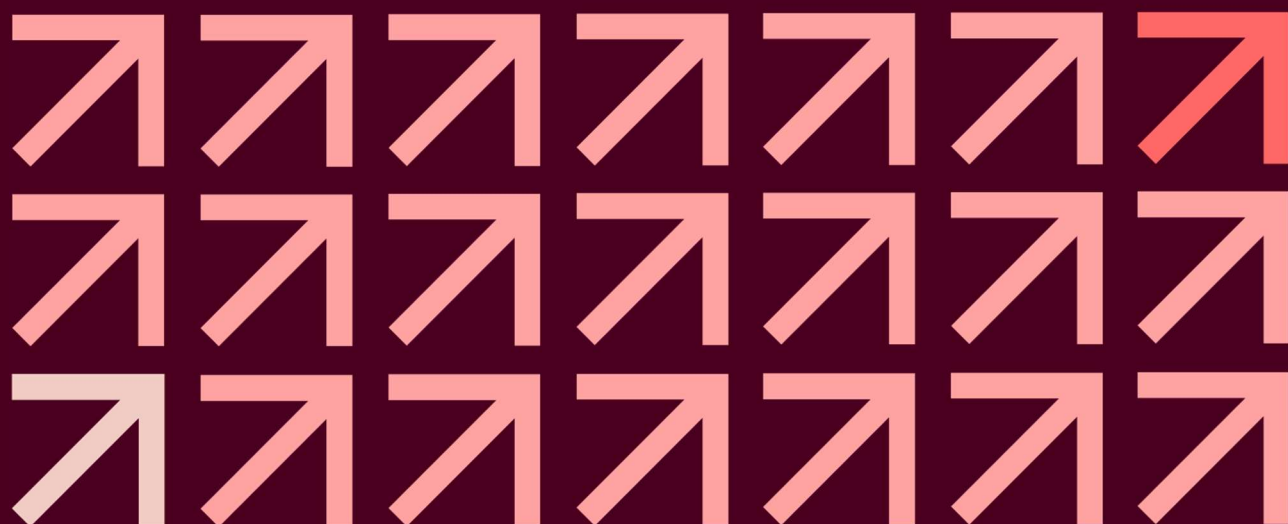

Skolstrukturutredning Hylte kommun

Johanna Olofsson, Christian Olsson & Johan Ekman

Innehåll

SAMMANFATTNING	4
1.INLEDNING	5
BAKGRUND OCH SYFTE.....	5
UPPDRAGET	5
METOD, GENOMFÖRANDE OCH PERSPEKTIV.....	5
2. DEMOGRAFI OCH SOCIOEKONOMI.....	7
DEN DEMOGRAFISKA UTVECKLINGEN OCH DESS KONSEKVENSER	7
BEFOLKNINGSPROGNOS HYLTE	8
SOCIOEKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	9
3. ANALYS	10
KAPACITET	10
<i>Befintlig skolstruktur och organisation</i>	<i>10</i>
<i>Beläggningsgrad</i>	<i>11</i>
<i>Lokaler.....</i>	<i>13</i>
EKONOMI	14
<i>Grundläggande förutsättningar.....</i>	<i>14</i>
<i>Ansträngd ekonomi.....</i>	<i>15</i>
<i>Nettokostnadsavvikelse.....</i>	<i>17</i>
<i>Delningstal</i>	<i>19</i>
<i>Simulering av delningstalens påverkan på bemanningen.....</i>	<i>19</i>
<i>Sammanfattning</i>	<i>25</i>
KVALITET	25
<i>Sambandet mellan kapacitet, ekonomi och kvalitet</i>	<i>25</i>
<i>Personal och bemanning.....</i>	<i>26</i>
<i>Tendenser till olikvärdighet</i>	<i>26</i>
<i>Ledning och styrning</i>	<i>27</i>
<i>Samlad bedömning</i>	<i>28</i>
4. SCENARIER.....	28
SCENARIO 1:	28
MARGINELLT FÖRÄNDRAD ORGANISATION OCH ARBETSSÄTT	28
<i>Scenariobeskrivning</i>	<i>28</i>
<i>Ny kapacitet och potentiella ekonomiska effekter</i>	<i>29</i>
<i>Barnkonsekvensanalys scenario 1.....</i>	<i>29</i>
SCENARIO 2A - FÖRÄNDRAD ORGANISATION	30
<i>Scenariobeskrivning</i>	<i>30</i>
<i>Ny kapacitet och potentiella ekonomiska effekter</i>	<i>30</i>
<i>Klassorganisation.....</i>	<i>31</i>
<i>Barnkonsekvensanalys</i>	<i>32</i>
SCENARIO 2B – AVVECKLING AV KANTARELLENS FÖRSKOLA	32
<i>Scenariobeskrivning</i>	<i>32</i>
<i>Ny kapacitet och potentiella ekonomiska effekter</i>	<i>33</i>
<i>Barnkonsekvensanalys</i>	<i>33</i>
SCENARIO 3 -	34
AVVECKLING AV KINNAREDS SKOLA OCH FÖRSKOLA.....	34
<i>Scenariobeskrivning</i>	<i>34</i>

<i>Ny kapacitet och potentiella ekonomiska effekter</i>	34
<i>Klassorganisation</i>	35
<i>Barnkonsekvensanalys</i>	36
ÖVERSIKTSBILD SCENARIO 1–3	37
.....	37
5. SLUTSATSER	37
<i>Från intervjuer</i>	37
<i>Delningstal, lärartäthet och konsekvenser för ekonomi och kvalitet</i>	38
<i>Ekonomi och kvalitet</i>	38
<i>Övriga iakttagelser</i>	39
6. REKOMMENDATIONER	39
HUVUDSAKLIGA REKOMMENDATIONER	39
<i>Resurseffektivitet och organisation utifrån ett minskat barn- och elevunderlag</i>	39
<i>Resurseffektivitet och arbetssätt</i>	40
<i>Attraktiv skolkommun och arbetsgivare</i>	40
ÖVRIGA REKOMMENDATIONER	40

Sammanfattning

Hylte är en skolkommun med en fragmenterad och sårbar skolstruktur, präglad av många små enheter utspridda över en relativt stor geografi. Elevunderlaget minskar successivt och fördelas ojämnt, vilket skapar både överkapacitet i vissa skolor och mer snävt resursnyttjande i andra. Denna obalans gör att kommunen lägger en oproportionerligt stor del av sina resurser på lokaler och driftkostnader snarare än på undervisning och elevnära verksamhet.

Strukturen skapar också utmaningar för likvärdighet och kvalitet. Små skolor kan erbjuda trygghet och närhet men har svårt att upprätthålla brett ämnesutbud, behöriga lärare i alla ämnen och robusta elevhälsoteam. Det leder till omfattande bussning för praktisk-estetiska ämnen och gör att organisationen i hög grad blir beroende av enskilda lärares flexibilitet snarare än systematiskt byggda lärmiljöer.

Samtidigt finns en styrka i engagemanget hos skolläda-re och medarbetare, och flera enheter – som Kråkbergsskolan – har visat att det går att höja resultat och attraktivitet trots socioekonomiska utmaningar. Den anpassade grundskolan är ett område i stark tillväxt, men lider av brist på ändamålsenliga lokaler och resurser.

Som skolkommun står Hylte därmed i ett vägval: att fortsätta bära en kostsam och fragmenterad struktur, eller att successivt ställa om till en mer samlad, kapacitetsanpassad organisation. Den senare vägen skulle frigöra resurser till kvalitet i undervisning och elevhälsa och samtidigt skapa en långsiktigt hållbar balans mellan kapacitet, ekonomi och kvalitet.

Rapportens analys visar att det finns tre huvudsakliga scenarier. Scenario 1, marginellt förändrad organisation, innebär trygghet på kort sikt men riskerar försämrad kvalitet och passiva avvecklingar. Scenario 2, med avveckling av mindre enheter, frigör resurser från lokaler till undervisning och ger på sikt bättre förutsättningar för kvalitet, men innebär också längre resor och förändrad vardag för barn och familjer. Scenario 3, som omfattar ytterligare avvecklingar, ger störst resurseffektivitet och ökad likvärdighet, men samtidigt de största sociala konsekvenserna.

Slutsatsen är att förändring är nödvändig. Ekonomi och kvalitet måste kopplas samman: minskade kostnader blir meningsfulla först när de leder till förbättrade lärandemiljöer. Rekommendationen är att stegvis genomföra scenario 2a och 2b, med scenario 3 som en möjlig framtida utveckling.

1. Inledning

Bakgrund och syfte

Hylte kommun har identifierat ett behov av att se över skolstrukturen genom en utredning inom utbildningsverksamheten. Utredningsbehov föreligger av att barnantalet sjunker i Hylte kommun och där både förskolor och grundskolor påverkas. Genom att anlita en extern granskare förväntas analysen samt åtgärdsförslag bygga på analys av fakta, utifrån både kvalitativa och kvantitativa perspektiv. Målsättningen är att kommunen genom utredning ska erhålla underlag för hur kommunen ska möta det kraftigt minskade barn- /elevunderlaget i förskola och grundskola.

Uppdraget

Efter dialog mellan Hylte kommun och Ensolution avgränsades uppdraget till att genomföra en analys av den nuvarande skolorganisationens kvalitet och skapa ett gemensamt nuläge. Analysen inkluderar såväl verksamhetens omfattning som dess förutsättningar, med särskilt fokus på:

- Antal förskolor, barn samt tjänster
- Antal skolor och klassernas delningstal (antal elever)
- Administrativt stöd
- Skolfastigheter (underhållsbehov och pedagogiska förutsättningar)

Frågeställningar som ska belysas är:

- Hur ska vi möta det minskande barn-/elevunderlaget i förskola och grundskola?
- Hur ska vår organisation för förskola och grundskola se ut framåt?
- Hur ska vi fortsatt vara en attraktiv skolkommun och arbetsgivare?

Metod, genomförande och perspektiv

Utredningen ska tydliggöra hur skolorganisationen påverkar ekonomi och kvalitet genom att redovisa nuläge samt olika scenarion och dess konsekvenser samt vilka åtgärdsförslag som kan vidtas för att anpassa skolorganisationen för att möta framtida utmaningar.

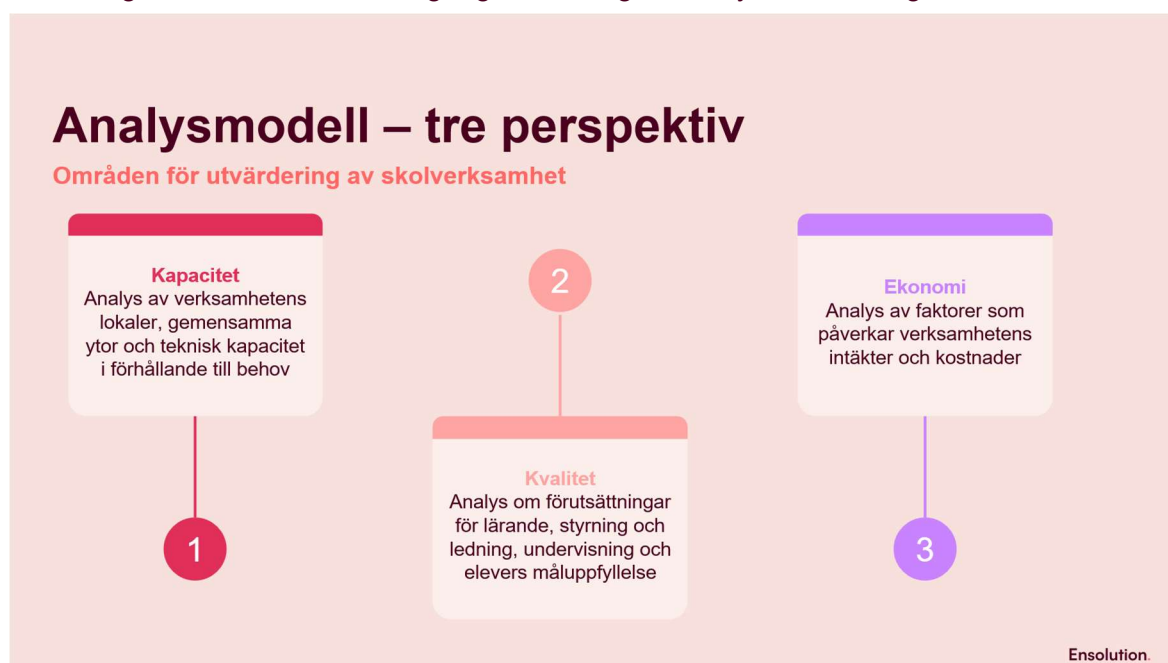
I samband med uppstart fastställdes en detaljerad tidplan för de olika momenten och nyckelpersoner för intervjuer. Analysarbetet inleddes med sexton intervjuer av nyckelpersoner, så som rektorer, skolchefer, skolexpert, administratörer på BUN kontoret, ekonomer, ekonomi- och HR chef men även Hyltes kostchef. Dokumentstudier såsom politiska beslut, resursfördelningsmodell gällande för- och grundskola, ekonomiska rapporter, och tjänstefördelningar på respektive skola. Analys har genomförts av nuvarande skolorganisation både inom förskolan, grundskolan och stödfunktioner inom barn- och utbildningskontoret.

Utredningen har arbetat enligt nedanstående processbeskrivning:

Modellen illustrerar den övergripande arbetsprocessen från planering till slutrapport. Den visar hur projektet stegvis går från uppstart och nulägesanalys till gemensam etablering av nuläge, delrapportering och slutligen en rapport med åtgärdsförslag och konsekvensanalyser.

Utredningen har under arbetets gång använt sig av analysmodell enligt nedanstående bild:

Analysmodellen används för att utvärdera skolverksamhet utifrån tre kompletterande perspektiv: kapacitet, kvalitet och ekonomi. Genom att väga samman dessa områden skapas en helhetsbild av verksamhetens förutsättningar, utmaningar och utvecklingsbehov, vilket ger ett strukturerat underlag för beslut och prioriteringar. Då Hylte kommun även har inkluderat målsättningen att vara en attraktiv skolkommun inom ramen för uppdraget blir det särskilt viktigt att betona kvalitetsperspektivet och belysa konsekvenserna av olika förändringar. Genom att integrera samtliga perspektiv i både analys och framtida utvecklingsåtgärder stärks möjligheten att nå långsiktigt hållbara lösningar.

2. Demografi och socioekonomi

Den demografiska utvecklingen och dess konsekvenser

Så sent som 2021 konstaterade SKR att Sveriges kommuner står inför svåra utmaningar för att kunna tillgodose en ökad efterfrågan på elevplatser (*Kapacitetsutredningar skollokaler*, 2021). Tre år konstaterade SKR i stället att antalet barn och unga beräknas minska med 200 000 fram till 2033. SKR drog slutsatsen att det innebär ett betydligt mindre behov av förskola och skola. (*Ekonomirapporten*, 2024).

Den demografiska utvecklingen innebär ett avgörande skifte för Sveriges kommuner. För bara några år sedan präglades planeringen av en oro för brist på elevplatser och behov av nybyggnation. I dag pekar prognoserna alltså i stället på ett minskat antal barn och unga under kommande decennium, vilket successivt reducerar efterfrågan på förskole- och skolplatser. Detta skifte får genomgripande konsekvenser: överkapacitet i delar av skolbeståndet, fallande beläggningsgrader och stigande styckkostnader när fasta kostnader ska bäras av färre elever. Effekten förstärks av att intäkterna i skolpengen snabbt minskar när elevantalet sjunker, medan kostnadsanpassningen är betydligt trögare till följd av långa hyresavtal, underhållsbehov och svårigheter att snabbt reducera personalkostnader.

Utöver de ekonomiska effekterna är de politiska och sociala konsekvenserna betydande, vilket kräver att man under processen lägger tid på en intressentanalys, där konsekvenser för olika intressenter (enligt bild nedan) tas hänsyn till.

Skolnedläggningar och sammanslagningar väcker starka känslor, där rationella argument ofta inte är tillräckliga utan möter identitet, platskänsla och oro för barnens vardag. För de lokala beslutsfattarna innebär det en svår balansgång; de måste fatta nödvändiga beslut som ofta är impopulära och möter kraftigt motstånd från invånare och lokala opinioner. Förändringsledning och dialog blir därmed avgörande för att skapa legitimitet och förståelse för nödvändiga omställningar.

För kommunerna kan konsekvenserna sammanfattas utifrån analysmodellens perspektiv:

- För det första uppstår kapacitets- och lokalfrågor där fokus förflyttas från nybyggnation till portföljstyrning, samlokaliseringar och omställning av lågbelagda enheter.

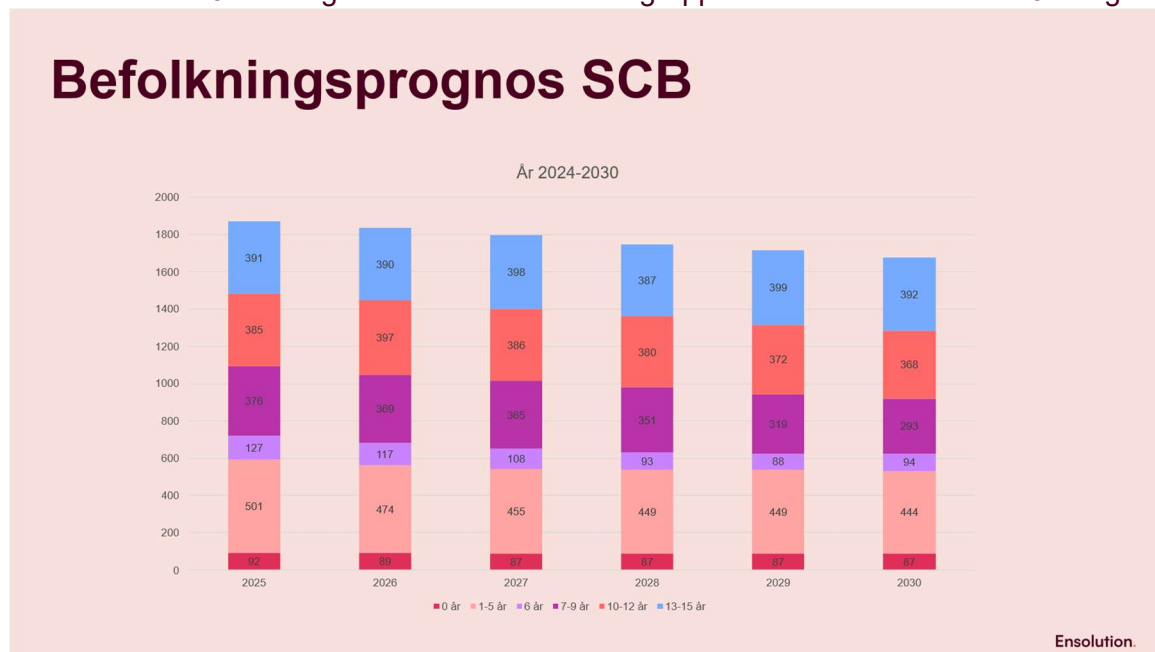
- För det andra blir de ekonomiska utmaningarna tydliga, då minskade elevintäkter riskerar att leda till underskott om inga strukturella åtgärder vidtas.
- För det tredje påverkas kvaliteten och likvärdigheten. Rätt genomförda förändringar kan stärka undervisningens förutsättningar genom större lärmiljöer och bredare kompetens, men riskerna är samtidigt längre resvägar, minskad närhet och oro för försämrat elevstöd.

Sammantaget innebär det att bli styrnings- och legitimitetsutmaningar, där transparens, tydliga principer och konsekvensbeskrivningar blir centrala för att beslut ska accepteras och kunna genomföras.

Befolkningsprognos Hylte

Utifrån SCB:s befolkningsprognos för Hylte 2024–2030 framträder en tydlig utveckling som stärker resonemanget om det demografiska skiftet. Prognosen visar att det samlade antalet barn i åldrarna 0–15 år minskar något under perioden. Framför allt minskar grupperna 0–6 år, medan åldrarna 7–15 år håller sig mer stabila men på sikt också visar en nedgång. Det innebär att efterfrågan på förskoleplatser gradvis sjunker, medan grundskolan möter en mer utdragen men tydlig utmaning framåt i tid.

Diagrammet nedan visar hur elevantalet minskar fram till 2030 med totalt 60 barn inom förskolan och 134 inom grundskolan. Den åldersgrupp som minskar mest är 7-9-åringarna.

Om prognosen realiseras för det med sig flera konsekvenser. På kapacitetssidan behöver Hylte kommun anpassa sin förskoleorganisationen, eftersom färre barn innebär risk för överkapacitet i lokaler, sjunkande beläggingsgrad och stigande kostnader per barn. I grundskolan blir förändringen långsammare men det finns risk för en stegvis ökad obalans mellan olika skolor, särskilt i mindre enheter på landsbygden. Det gör behovet av samlokaliseringar, ändrade årskursindelningar eller alternativa användningar av lokaler alltmer aktuellt.

Ur ett ekonomiskt perspektiv innebär den demografiska utvecklingen att kommunens intäkter från skolpengen minskar i takt med att elevunderlaget krymper. Samtidigt är kostnaderna trögrörliga, särskilt kopplat till lokaler och personal. Om inga strukturella förändringar görs

ökar risken för växande underskott, vilket i sin tur kan leda till kortsiktiga besparingar som riskerar att urholka kvaliteten.

När det gäller kvalitet skapar utvecklingen både risker och möjligheter. Mindre elevgrupper kan initialt upplevas som positivt, men i längden kan små enheter få svårare att upprätthålla ett brett ämnesutbud, rekrytera behöriga lärare och skapa starka kollegiala sammanhang. Rätt hanterat kan däremot strukturförändringar frigöra resurser, stärka lärmiljöerna och förbättra likvärdigheten genom att koncentrera verksamheten till färre, men mer hållbara enheter.

Sammantaget står Hylte inför ett vägval som liknar det nationella mönstret: att gå från expansionslogik till konsolideringslogik. För kommunen innebär det att tidigt planera för hur förskole- och skolstrukturen kan anpassas, samtidigt som man kommunicerar öppet om de långsiktiga behoven. Genom att väga samman kapacitet, kvalitet och ekonomi i en samlad strategi kan Hylte undvika utdragna underskott, säkra likvärdigheten för eleverna och använda omställningen som en möjlighet att långsiktigt stärka skolans förutsättningar.

Socioekonomiska förutsättningar

Hylte kommun har en socioekonomisk profil som på flera sätt skiljer sig från riksgenomsnittet. Kommunen präglas av en relativt liten befolkning, spridd över både centralort och landsbygd, vilket skapar en sårbarhet i elevunderlaget. Andelen hushåll med låg utbildningsnivå och låg inkomst är högre än i många jämförbara kommuner, och arbetsmarknaden är begränsad med få större arbetsgivare utanför bruket och tillverkningsindustrin. Det innebär att kommunens föräldrabakgrund i genomsnitt ger eleverna svagare socioekonomiska förutsättningar än i riket.

En annan faktor är att Hylte har en hög andel utrikes födda invånare. Detta skapar en rik mångfald i skolorna, men också utmaningar kopplat till språkutveckling, integration och behov av kompensatoriska insatser. Elever med annat modersmål än svenska är överrepresenterade i vissa skolor, framför allt i centralorten, vilket leder till en ojämn fördelning av behov mellan enheterna.

Hyltes socioekonomiska index indikerar att elevgrupperna på flertalet av kommunens skolor har relativt stort stödbehov, även om skillnaderna mellan skolorna är stora.

Elias Fries skola	21,5%	165,5
Kinnareds skola	19,1%	147,0
Kråkbergsskolan	19,3%	148,0
Landeryds skola	12,7%	97,2
Torups skola	16,6%	127,2
Unnaryds skola	16,0%	122,8
Örnaskolan	19,9%	152,5
Centrumskolan	28,5%	219,3

Socioekonomiskt index Hylte – Skolverket 2025

Analysen av det socioekonomiska indexet visar att Hylte kommun har en betydligt högre förväntad andel obehöriga elever än både Halland och riket.

Genomsnitt	Hylte	Halland	Riket
Andel obehöriga	19,4	12,4	13,9
Index	149,0	95,3	106,7

Socioekonomiskt index Hylte, Halland Riket

I genomsnitt beräknas 19,4 procent av eleverna i kommunen vara obehöriga 2025, jämfört med 12,4 procent i Halland och 13,9 procent i riket. Det genomsnittliga socioekonomiska indexet i Hylte är 149, vilket ligger avsevärt över såväl länets (95,3) som rikets (106,7) nivå. Detta innebär att kommunens skolor i genomsnitt har ett större stödbehov.

Dessa socioekonomiska förutsättningar påverkar skolan på flera sätt. Dels ökar de kraven på elevhälsa, studiehandledning och tidiga stödinsatser, dels ställer de höga krav på lärarkompetens och ett systematiskt kvalitetsarbete för att säkerställa att alla elever ges likvärdiga möjligheter att lyckas. När resurserna samtidigt är begränsade, och skolorganisationen präglas av små enheter med höga kostnader per elev, riskerar de socioekonomiska skillnaderna att förstärkas snarare än utjämnas.

Ur ett kapacitetsperspektiv innebär detta att skolorna behöver vara mer flexibla och snabbt kunna anpassa organisationen till varierande behov i olika delar av kommunen. Ur ett ekonomiskt perspektiv krävs att resurserna i större utsträckning fördelas efter behov, snarare än efter enbart elevantal. Och ur ett kvalitetsperspektiv blir det helt avgörande att de skolor som har de största utmaningarna också ges möjlighet att arbeta långsiktigt med beprövade metoder, god undervisning och starkt ledarskap.

Sammanfattningsvis innebär Hyltes socioekonomiska förutsättningar att skolan inte bara ska hantera minskande elevunderlag och ekonomiska begränsningar, utan också bära ett betydelsefullt kompensatoriskt uppdrag. Detta ställer höga krav på styrning, resursfördelning och skolutvecklingskompetens för att kunna möta elevernas olika behov och säkerställa att utbildningen blir både likvärdig och av hög kvalitet.

3. Analys

Kapacitet

Befintlig skolstruktur och organisation

Hylte kommun organiserar sin utbildningsverksamhet i ett antal förskolor, grundskolor, fritidshem och en anpassad grundskola.

Förskolan består av flera enheter spridda över kommunen, både i centralorten och i de mindre orterna. Andelen barn inskrivna i förskolan är hög, men förskollärartätheten är något lägre än riksgenomsnittet. Barngruppernas storlek har förändrats de senaste åren och ligger idag bland de högre i riket.

Grundskolan omfattar både tätortsskolor och landsbygdsskolor. I tätorten finns Elias Fries skola (F–3), Kråkbergsskolan (F–6, planerad omställning till 4–6) samt Örnaskolan (7–9). På landsbygden finns F–6-skolor i bland annat Torup, Kinnared, Landeryd och Unnaryd. Torup är den största landsbygdsskolan, medan Kinnared och Landeryd tillhör de mindre enheterna. Centrumskolan fungerar som resursskola för elever i årskurs 4–9 med behov av särskilt stöd.

Anpassad grundskola bedrivs i form av Silverdalsskolan, som är utspridd i olika lokaler i anslutning till Örnaskolan och Kråkbergsskolan. Elevantalet ökar här och behov finns av mer ändamålsenliga lokaler.

Fritidshem finns i anslutning till respektive grundskola och förskoleklass. Personaltätheten motsvarar rikssnittet och andelen med pedagogisk examen ligger också på samma nivå som i riket.

Elevhälsa och stödfunktioner är organiserade både centralt och lokalt. Den centrala elevhälsan omfattar bland annat skolsköterskor, kuratorer, specialpedagoger och resurspersoner, och kompletteras av lokalt stöd på skolorna. Administrationen är delvis decentraliserad men med planer på ökad samordning.

Flera skolor har oklara framtidsplaner gällande omorganisationer (ex. F-3 eller F-6) och flera lider av underhållsbrist i lokalerna, modulbyggnader och brist på funktionella utrymmen som matsalar, grupprum och idrottshallar.

Beläggningsgrad

Barnen i Hylte kommun är fördelade på sju kommunala och en fristående förskola. Inom Hyltebruks tätort finns tre kommunala och en fristående. Övriga förskoleverksamheter ligger i orterna Torup, Kinnared, Landeryd och Unnaryd.

Analysen av förskoleplatserna visar att kommunen totalt sett har en högre kapacitet än det förväntade barnantalet fram till 2029/2030.

	Maxkapacitet enl BUN	Teoretisk kapacitet	Antal placerade barn	Beläggningsgrad 2025/2026	Förväntat barnantal 2029/2030
Kantarellens förskola	40	50	41	103%	36
Kinnareds förskola	60	90	35	58%	30
Skogsgläntans förskola	40	45	34	85%	30
Sunnanängs förskola	60	60	52	87%	45
Sörgårdens förskola	150	150	109	73%	96
Tallens förskola	60	75	59	98%	52
Torups förskola	100	150	99	99%	87
Totalt förskola	510	620	429	84%	376
Kyrkbackens förskola	25		26	104%	23

Kapacitet inom förskolan. (Teoretisk kapacitet = fastighetsbolagets uppskattning av kapacitet utifrån fasta parametrar)

Samtidigt visar tabellen ovan att det finns en obalans mellan enheterna. Vissa förskolor, som Kantarellen och Kyrkbacken, är redan idag marginellt överbelagda, medan andra, exempelvis Kinnareds och Sörgårdens, har betydligt lägre beläggningsgrad. På längre sikt

prognosticeras det totala barnantalet att minska från 429 barn till 376, vilket innebär en risk för överskott på platser. Sammantaget pekar utvecklingen på behovet av en översyn av organisationen, där omfördelning av placeringar och eventuella strukturförändringar kan bli nödvändiga för att säkerställa ett effektivt resursutnyttjande.

Inom grundskolan är eleverna fördelade på sju skolor. Sex skolor för årskurs F-6, och en skola för elever i årskurs 7–9. Hylte har även Silverdalsskolan som är kommunens anpassade grundskola och Centrumskolan som är en resursskola för elever i årskurs 4–9 som behöver byta skolmiljö. Analysen av grundskolans kapacitet visar att kommunen står inför en tydlig minskning av elevantalet fram till 2029/2030.

	Max enl BUN	Teoretisk kapacitet	Inskrivna 2025/2026	Beläggingsgrad 2025/2026	Inskrivna 2029/2030	Beläggingsgrad 2029/2030
Kinnared	110	120	62	56%	55	50%
Torup	225	240	196	87%	126	56%
Landeryd	120	120	82	68%	55	46%
Unnaryd	130	140	89	68%	83	64%
Elias Fries	350	420	260	74%	228	65%
Kråkberg	175	250	145	83%	152	87%
Örna	460	480	374	81%	357	78%
Totalt	1570	1770	1208	77%	1056	67%

Kapacitet inom grundskolan. (Teoretisk kapacitet = fastighetsbolagets uppskattning av kapacitet utifrån fasta parametrar)

Antalet inskrivna elever beräknas sjunka från 1 208 till 1 056, vilket motsvarar en genomsnittlig beläggingsgrad på 67 procent. Det innebär en omfattande överkapacitet i systemet, särskilt vid skolor som Kinnared och Landered där beläggningen förväntas falla till omkring 50 respektive 46 procent. Samtidigt väntas Kråkbergsskolan och Örnaskolan ha fortsatt hög beläggning och framstår som mest bärkraftiga på lång sikt.

Detta leder till dubbla problem: dels ökade kostnader när underutnyttjade lokaler ändå måste bemannas och underhållas, dels kvalitetsrisker när små elevgrupper får begränsat ämnesutbud eller svårigheter att rekrytera behöriga lärare. Med ett minskande elevunderlag framöver riskerar dessa obalanser att förstärkas.

Även genomförda intervjuer stödjer det som framgår av statistiken. I intervjuerna betonas att flera skolor är små och underutnyttjade. Exempel är Kinnareds skola nu så liten att den tvingar fram B- och C-former i undervisningen. Även Unnaryd och Landeryd har svårt att fylla klasser och utnyttja sina lokaler effektivt, samtidigt som Landeryds byggnader är i dåligt skick och i behov av renovering. Detta skapar, som redan framhållits, en ojämn fördelning mellan olika skolor: vissa har potential att ta emot fler elever (t.ex. Torup och Kråkberg) medan andra drivs med hög kostnad per elev. Samtidigt ökar behovet av skolskjutsar eftersom elever måste flyttas mellan skolor för att kunna få undervisning i ämnen som slöjd, hem- och konsumentkunskap och idrott.

Samtantaget pekar utvecklingen på behovet av en översyn av skolstrukturen, där omorganisation eller sammanslagningar kan bli aktuella för att uppnå en effektiv resursanvändning och långsiktig hållbarhet.

Lokaler

En del av utredningen syftar till att titta på för- och grundskolornas lokaler. Tillsammans med Hyltebostäder har Ensolution granskat statusen på befintliga lokaler och tillsammans med verksamheterna har vi gjort en analys över hur ändamålsenliga lokalerna är. Analysen av förskolornas renoverings- och underhållsbehov visar på betydande skillnader mellan enheterna.

Förskola	Renoverings-behov	Underhållsbehov/Investeringsbehov
Kantarellens förskola	Inga uppgifter	Extern förhyrning inga andra uppgifter. Återstår 3 år på kontrakt
Lönnens förskola Avvecklas 30 juni	Grönt	100000 - 400000kr kommande 10 åren. Hyltebostäders fastighet
Sörgårdens förskola	Gult	10-15 miljoner kommande 10 år. Vissa arbeten beslutade och påbörjade.
Tallens förskola	Grönt	Extern förhyrning. Skall vara borta inom 5 år
Torups förskola	Grönt	1-2,5 miljoner kommande 10 åren. Främst målningsarbeten
Sunnanängs förskola	Gult	2-3 miljoner kommande 10 åren
Kinnareds förskola	Grönt	0 - 500000 kr kommande tio åren.
Skogsgläntans förskola	Gult	Hyltebostäders fastighet. Större behov framöver för att säkerställa drift under längre period.

Renoverings-, underhålls- och investeringsbehov i förskolornas lokaler (Grönt: mindre åtgärder, större åtgärder, stora åtgärder)

Flera förskolor har endast mindre behov, exempelvis Torups och Kinnareds, medan Sörgården har det största investeringsbehovet på 10–15 miljoner kronor under kommande tio år, där arbeten redan är beslutade och påbörjade. Även Skogsgläntan och Sunnanängs förskola bedöms ha större behov för att långsiktigt kunna säkerställa driften, men omfattningen är ännu inte närmare preciserad. Några enheter har en mer tillfällig karaktär: Tallens förskola avvecklas inom fem år, Lönnens avvecklas redan under 2025, och Kantarellen är externförhyrd med tre år kvar på kontraktet. Sammantaget bör kommunens prioritering inriktas på de enheter som ska finnas kvar långsiktigt, medan de förhyrda och avvecklade förskolorna bör hanteras genom kortsiktiga lösningar snarare än investeringar.

Analysen av grundskolornas renoverings- och underhållsbehov visar på flera större investeringar under kommande tioårsperiod.

Grundskola	Renoveringsbehov (Grönt/Gult/Rött)	Underhållsbehov/ Investeringsbehov
Elias Fries	Gul	20-30 miljoner kommande 10 åren. Skalrenovering beslutad.
Kråkbergsskolan	Grönt	2-2,5 miljoner kommande 10 åren
Centrumskolan	Grönt	1-1,5 miljoner kommande 10 åren. (ventilation) 2025
Torups skola	Grönt	1,5-2,5 miljoner kommande 10 åren
Kinnareds skola	Grönt	1-2 miljoner kommande 10 åren
Örnaskolan + Övningsbyggnad	Örnaskolan Övningsbyggnad	Ca 25 miljoner kommande 10 åren
Unnaryds skola	Grönt	1,5-2 miljoner kommande 10 åren
Landeryds skola	Rött	Ca 10-20 miljoner kommande 10 åren. Stort underhållsbehov. Denna summa är en ren uppskattning i nuläget.

Renoverings-, underhålls- och investeringsbehov i grundskolans lokaler. (Grönt: mindre åtgärder, större åtgärder, stora åtgärder)

Elias Fries skola har ett behov på 20–30 miljoner kronor där en skalrenovering redan är beslutad. Även Örnaskolan och tillhörande övningsbyggnad beräknas kräva omkring 25 miljoner kronor i investeringar. Landeryds skola bedöms ha ett stort och osäkert underhållsbehov på 10–20 miljoner kronor, vilket gör att olika handlingsalternativ kan behöva övervägas innan beslut om omfattande renovering fattas. För övriga skolor, såsom Kråkbergsskolan, Centralskolan, Torups, Kinnareds och Unnaryds skolor, bedöms underhållsbehoven vara mer begränsade och i storleksordningen 1–2,5 miljoner kronor vardera. Sammantaget innebär detta att kommunen behöver prioritera de stora investeringsobjekten samtidigt som löpande underhåll planeras in för övriga enheter.

Utöver det ovanstående är det väsentligt att understryka följande: Den anpassade grundskolan har vuxit snabbt i elevantal, men lokalerna är provisoriska och utspridda mellan olika byggnader, bland annat i moduler vid Örnaskolan och Kråkbergsskolan. Detta försvårar arbetet med att skapa sammanhållna lärmiljöer och innebär kvalitetsrisker för en elevgrupp med särskilt stora behov. Sammantaget kan det konstateras att den anpassade grundskolans lokaler inte är ändamålsenliga.

Inte heller måltidshanteringen fungerar ändamålsenligt på alla enheter. Bristen på centrala kök eller matsalar i vissa lokaler pekar på att infrastrukturen inte är anpassad för en långsiktigt hållbar verksamhet.

Ekonomi

Grundläggande förutsättningar

Inför varje budgetår fastställer barn- och utbildningsnämnden i Hylte kommuns resursfördelningen för förskolan, grundskolan, anpassad grundskola och fritidshem.

Resursfördelningsmodellen för grundskolan i Hylte kommun fördelar medel till kommunala och fristående grundskolor. Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje barn vid skolenheten. Bidraget ska bestå av ett grundbelopp och i vissa fall ett tilläggsbelopp. Likabehandlingsprincipen betyder att bidrag ska beräknas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten. Tilldelningen är

ett driftbidrag till verksamheten. Hyltes kommuns resursfördelningsmodellen består av grundbelopp samt tilläggsbelopp.

Grundbeloppet avser ersättning för:

- Pedagogisk tjänst inklusive specialpedagogisk kompetens
- Administrativ personal – skolassistent
- Elevhälsa - kurator och skolsköterska
- Material - förbrukningsmaterial och läromedel
- Måltider exklusive lokalhyra och transport

Tilläggsbeloppet avser ersättning för:

- Socioekonomisk tilldelning
- Omfattande stödbehov

Grundbeloppet 2025 för förskoleklass och skolår 1-9 (kr/elev)

Årskurs	2024	2025
F-klass	43 682	43 998
1-3	57 990	55 746
4-6	67 667	64 972
7-9	72 673	69 839

Grundbeloppet för fritidshem (ej elevhälsa och administration, kr/elev)

Årskurs	2024	2025
F-3	32 840	31 286
4-6	22 384	21 388

Anpassad grundskola tilldelas elevpeng och socioekonomiskt belopp enligt samma princip som grundskola. Utöver elevpeng tilldelas också extra medel i två intervaller beroende på om eleven är integrerad eller studerar ämnesområden, 150 tkr för integrerad elev samt 250 tkr för ämnesområden

Förskola – totalt grundbelopp (kr/barn)

Kategori/ålder	Vistelseid	2024	2025
Småbarn 1-2 år	0-15 h	70 312	70 432
Småbarn 1-2 år	15,1-30 h	102 550	103 219
Småbarn 1-2 år	<30,1 h	133 453	132 581
Stora barn	0-15 h	51 425	51 503
Stora barn	15,1-30 h	77 995	78 610
Stora barn	<30,1	99 305	100 103

Ansträngd ekonomi

Analysen visar att Hylte står inför en ansträngd ekonomisk situation. Förskolor och skolor redovisar återkommande underskott trots olika anpassningsåtgärder. För att nå balans i budgeten är verksamheten beroende av statsbidrag, tilläggsbelopp och externa medel (exempelvis kulturbidrag), men dessa täcker inte behoven fullt ut. Budgeten är volymbaserad

och utgår från att skolor ska ha minst 25 elever per klass för att ekonomin ska gå ihop – något som blir allt svårare att uppnå när elevunderlaget minskar.

Små skolor är särskilt utsatta eftersom det inte finns någon strukturersättning för landsbygds läge. Vissa kompensationer, såsom 50 % ersättning för måltidshantering, upplevs som otillräckliga. Förskoleverksamheten präglas av hög ambitionsnivå och engagerad personal, men också av ekonomiska utmaningar, geografisk spridning och ojämn kapacitetsanvändning. På flera håll används moduler eller provisoriska lösningar, och måltidshanteringen är tidskrävande för personalen. Ekonomiskt visar tre förskolor ett underskott på cirka 2,3 mkr, främst till följd av höga personalkostnader, ineffektiv kosthantering och bristen på glesbygdsersättning.

I intervjuerna återkommer ekonomin som den största utmaningen. Nästan alla rektorer beskriver enheter som går eller riskerar att gå med underskott. Små elevgrupper, höga fasta kostnader och en resursfördelningsmodell som inte fullt ut speglar kostnadsdrivarna framstår som de främsta orsakerna. Flera pekar också på en kultur där statsbidrag tidigare använts för att finansiera grundläggande verksamhet – vilket har skapat en skör ekonomi som nu blottas när volymerna sjunker.

Även den centrala ekonomifunktionen lyfter brister i framförhållning. Budgetprocessen startar sent och bygger inte alltid på befolkningsprognoserna, vilket skapar ett glapp mellan verklig utveckling och budgeterade medel. När inga särskilda strukturbidrag finns för små skolor tvingas redan utsatta enheter bära hela bördan själva.

Den ansträngda ekonomin understryker vikten av att resurserna används på rätt saker. Idag binds en betydande del av skolans budget i fasta kostnader för lokaler som är underutnyttjade. Därmed används pengar som borde gå till undervisning, elevhälsa och kompetensutveckling till väggar, tomma klassrum och driftkostnader. En skola som bara fyller 60–70 % av sina platser genererar hög kostnad per elev och riskerar samtidigt att tappa kvalitet genom splittrade organisationer och svårigheter att rekrytera behöriga lärare.

För att frigöra resurser till kärnuppdraget behöver lokalbeståndet anpassas till det faktiska behovet. Det innebär att alternativa användningar eller sammanslagningar måste övervägas när kapaciteten inte fylls. På så sätt kan resurser flyttas från tomma kvadratmeter till det som verkligen gör skillnad – undervisning, elevhälsa och elevers lärande – och därigenom stärka både målpuppfyllelse och kommunens attraktivitet som skolkommun.

I en kommun som Hylte, där elevunderlaget minskar och fördelas ojämnt mellan orter, blir detta särskilt problematiskt. En skola som bara fyller 60–70 procent av sina platser genererar i praktiken en högre kostnad per elev, samtidigt som kvaliteten riskerar att urholkas genom små grupper, splittrade organisationer och svårigheter att rekrytera behöriga lärare. Samtidigt pressas ekonomin eftersom lokalhyror, underhåll och driftkostnader är trögrörliga och inte kan justeras i samma takt som elevantalet.

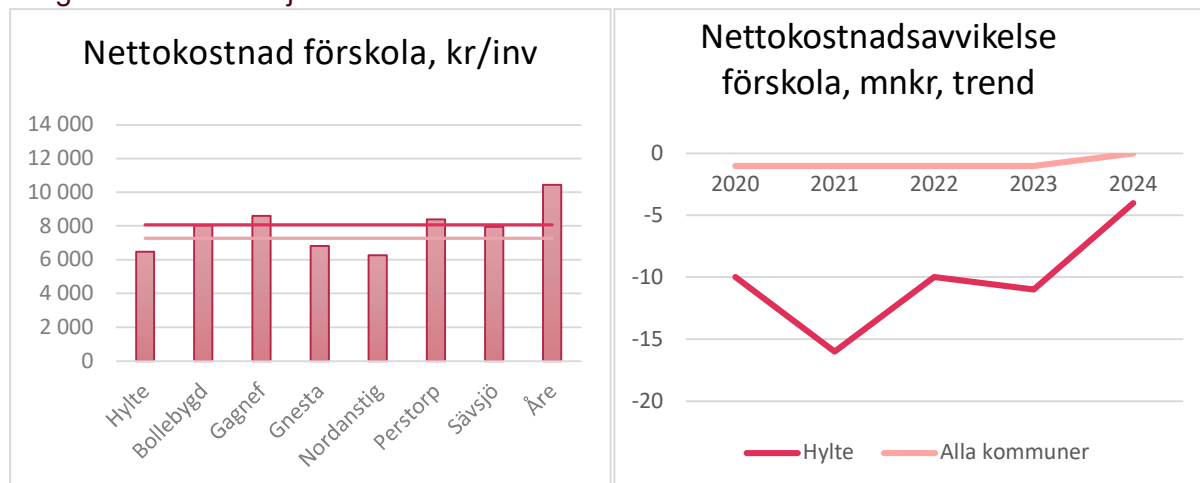
Genom att anpassa lokalbeståndet till det faktiska behovet frigörs medel som kan användas för att stärka kvaliteten i undervisningen, säkerställa tillgången till behöriga lärare och utveckla elevhälsan. Detta handlar inte om att "spara" pengar i traditionell mening, utan om att flytta resurser från tomma kvadratmeter till kärnuppdraget – undervisning och lärande.

Ett långsiktigt hållbart system kräver därför att kommunen kontinuerligt prövar balansen mellan kapacitet och behov. Där lokaler inte fylls måste alternativa användningar eller sammanslagningar övervägas. På så sätt kan resurserna riktas dit de verkligen gör skillnad för elevernas resultat och för kommunens attraktivitet som skolkommun.

Nettokostnadsavvikelse

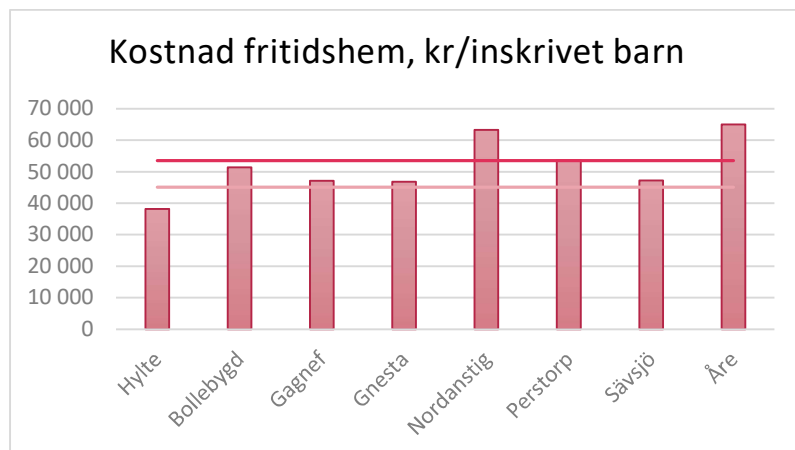
Nettokostnadsavvikelse är differensen mellan referenskostnaden för en verksamhet i en kommun och den faktiska nettokostnaden. Resultat över 0 indikerar högt kostnadsläge, på grund av hög ambitionsnivå och/eller låg effektivitet. Resultat under 0 indikerar ett lägre kostnadsläge jämfört med vad som är förväntat enligt strukturen.

Förskolan i Hylte kommun har under lång tid bedrivits med en nettokostnad under både riksgenomsnittet och jämförelsekommunerna.

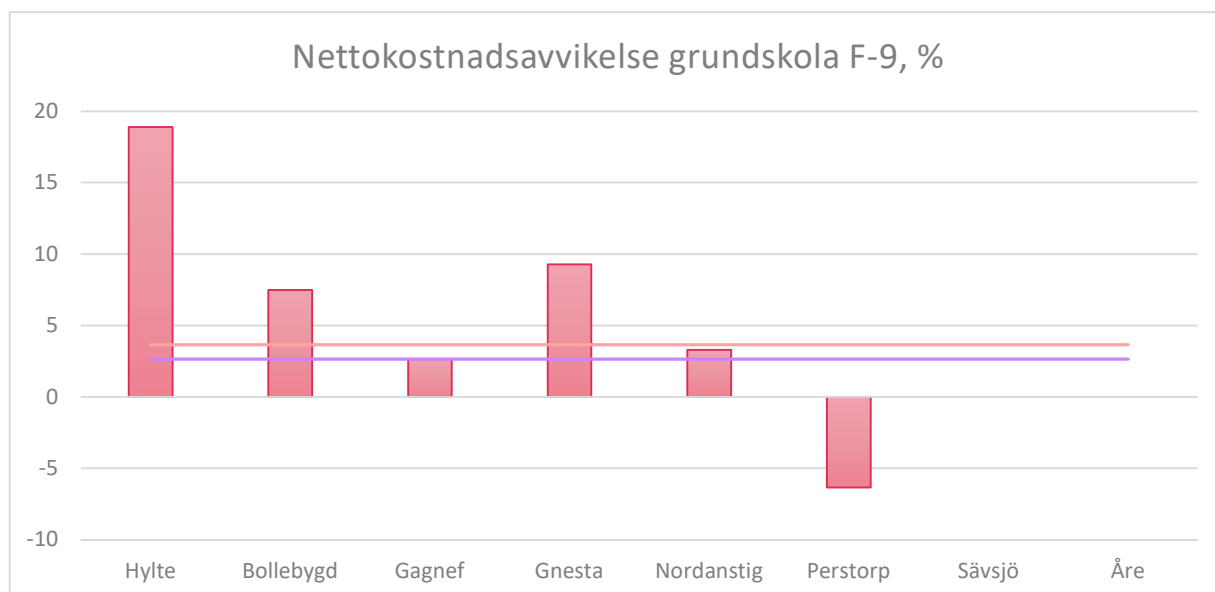
Trenden visar dock på en viss uppgång de senaste åren, vilket innebär att kostnadsnivån närmar sig den förväntade utifrån strukturen. Utmaningen framåt blir att balansera effektivitet med behovet av kvalitet och kompensatoriska insatser, särskilt med tanke på de socioekonomiska skillnaderna i kommunen.

Även nettokostnaden för fritidshemsverksamheten är relativt låg i Hylte kommun.

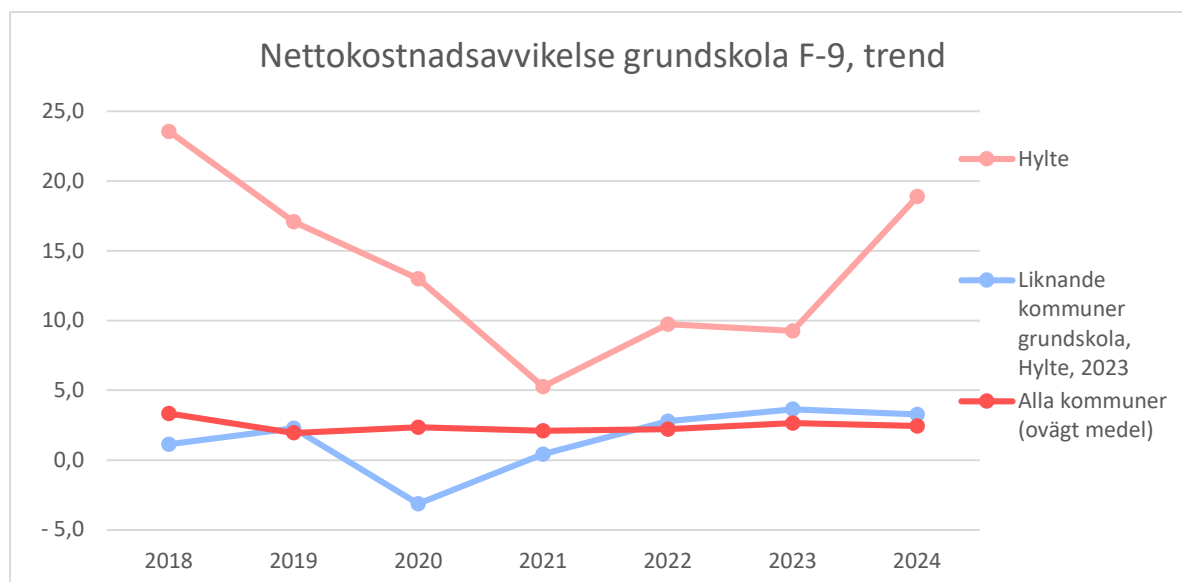

Analysen av kostnaden för fritidshem visar att Hylte kommun har den lägsta kostnaden per inskrivet barn bland jämförelsekommunerna, cirka 38 000 kronor. Detta är avsevärt lägre än både riksgenomsnittet och alltså även jämförelsekommuner, där kostnaderna varierar mellan 45 000 och 65 000 kronor per barn. Den låga kostnadsnivån kan indikera en hög grad av kostnadseffektivitet, men innebär också en risk för att verksamheten bedrivs med

begränsade resurser i förhållande till uppdraget. Inom grundskolan är förhållandet det motsatta jämför med förskolan och fritidshemmet.

Analysen av nettokostnaden för grundskolan visar att Hylte kommun har ett betydligt högre kostnadsläge än både riksgenomsnittet och jämförbara kommuner. Nettokostnadsavvikelsen uppgår 2024 till omkring +19 procent, vilket är högst bland de jämförda kommunerna. Efter en period av minskade avvikelser fram till 2021 har kostnaderna därefter åter ökat kraftigt. Det höga kostnadsläget kan delvis förklaras av strukturella faktorer såsom små enheter och hög personaltäthet, men innebär att kommunen behöver analysera om resurserna används på ett effektivt sätt i förhållande till resultat och kvalitet.

Sammantaget innebär detta att kommunen har tre olika utgångslägen: en förskola med historiskt låga kostnader, ett fritidshem på mycket låg kostnadsnivå och en grundskola med högt kostnadsläge. Mot bakgrund av de prognostiserade minskningarna i elevantalet blir det

särskilt viktigt att koppla kostnadsanalysen till arbetet med skolstruktur och kapacitetsanpassning för att säkerställa långsiktig hållbarhet.

Delningstal

Delningstalet anger hur många elever som krävs för att motivera en ny grupp/klass. Det styr direkt hur många undervisningsgrupper och därmed hur många lärare och lokaler som behövs.

Vid en enhetsvis jämförelse av varje årskurs för sig så varierar delningstalet kraftigt, men skolorna tillämpar sammanslagning av klasser till större grupper för att få en resurseffektiv organisation på skolan. Ur ett ekonomiskt perspektiv är det en gynnsam åtgärd, men utifrån verksamhetens kvalitet finns det risker med sådana lösningar.

Årskurs	Kråkbergs skolan	Elias Fries	Landeryd*	Unnaryd*	Torup*	Kinnared*	Örnaskolan
Totalt antal elever	145	259	82	89	196	62	374
Snitt per årskurs	20,71	37,00	11,71	12,71	28,00	8,86	124,67
Snitt per klass	20,71	18,50	16,40	17,80	21,78	20,67	24,93

* Dessa skolor tillämpar sammanslagning av årskurser för att optimera delningstalen.

Delningstalen i Hylte utgör en central förklaring till de ekonomiska underskotten och den begränsade resurseffektiviteten i skolorganisationen. Små skolor med låga delningstal genererar fler undervisningsgrupper än elevunderlaget motiverar, vilket driver upp kostnader för både personal och lokaler. Detta leder i sin tur till organisatoriska utmaningar då bemanningen måste täcka fler klasser, ofta med små elevgrupper, samtidigt som lokalerna nyttjas ineffektivt. Varje extra grupp innebär ökade lärarlöner, större behov av lokalyta och högre driftkostnader.

En strukturell omställning som samlar elever till färre enheter har potential att ge betydande ekonomiska vinster. Genom sammanslagningar kan kostnaderna för lokaler reduceras, förutsatt att hyresavtal kan avslutas eller omförhandlas, samtidigt som personalbehovet minskar. Den största effekten uppnås om fyllnadsgraden i klasserna ökar och delningstalen därmed förbättras. Med lägre lokalkostnader frigörs resurser som i stället kan riktas mot undervisning, elevhälsa och kompensatoriska insatser – faktorer som stärker måluppfyllelsen. Avvecklingar av skolor kan därför, om de genomförs med tydlig planering, ha en positiv påverkan även på kvaliteten.

Samtidigt finns nackdelar som måste beaktas. Ur ett ekonomiskt perspektiv kan kostnaderna för skolskjutsar öka när elever får längre resvägar. Ur ett kvalitetsperspektiv innebär dessa resor att elever tillbringar mer tid på väg till och från skolan, vilket kan påverka deras vardag negativt. För att mildra dessa effekter krävs välplanerad logistik, dialog med vårdnadshavare och kompensatoriska åtgärder som stärker elevernas trygghet och tillhörighet i den nya skolmiljön.

Simulering av delningstalens påverkan på bemanningen

När Ensolution genomför genomlysningsprojekt i kommuner med behov av att se över sin skolstruktur/organisation brukar vi använda oss av en metod som väger samman timplaner, kostnader för lärarlöner samt en matchning av kostnader som ska täckas av undervisningspengen. Metoden medger att simulera hur delningstal påverkar möjligheterna

för rektor att grundbemanna sin verksamhet. I tabellen nedan presenteras en sådan simulering för den sammantagna grundskoleorganisationen i Hylte kommun.

	Förskoleklass	Åk 1-3	Åk 4-6	Åk 7-9
Elevpeng - undervisning	34 266	45 471	54 262	58 912
Klasstorlek	23	23	23	25
Total undervisningspeng	788 111	1 045 835	1 248 035	1 472 810
Antal lärartjänster (optimalt delningstal)	1,24	1,54	1,84	2,02
Hyltes delningstal 2025 (snitt alla skolor)	15,38	14,67	15,04	25,13
Total undervisningspeng - Hylte	526 835	666 910	816 197	1 480 665
Antal lärartjänster - Hylte	0,83	0,98	1,20	2,03
Timplan (läsår)	620	630	794	886
Minimi tjänstebehov (ej rekommendation)	0,92	0,93	1,17	1,31

En lärares undervisning utgår i beräkningen från 7300 h per läsår, medan en heltidslön motsvarande 41 000 kronor.

Simuleringen visar att resurseffektiviteten varierar tydligt mellan stadierna. Förskoleklass framstår som strukturellt underfinansierad – elevpengen räcker inte till grundbemanning enligt timplan, vilket innebär ett återkommande underskott på omkring 0,4 lärartjänster per klass. Även i årskurserna 1–3 ligger delningstalen lågt, vilket gör att den faktiska undervisningspengen endast täcker cirka två tredjedelar av behovet.

I årskurserna 4–6 förbättras balansen något, men även här är lärartätheten lägre än den teoretiskt optimala nivån. De små klasserna och spridningen mellan flera skolor bidrar till en ineffektiv resursanvändning. Endast högstadiet når full kostnadstäckning – här överensstämmer delningstalen med de optimala, vilket innebär att undervisningspengen fullt ut räcker för grundbemanningen.

Sammantaget visar analysen att Hyltes skolororganisation är underfinansierad i de lägre årskurserna och ekonomiskt hållbar först från årskurs 7–9. För att uppnå långsiktig balans krävs större elevgrupper eller strukturella förändringar som minskar antalet små enheter.

Nedan följer simuleringar för varje enhet

Kråkbergsskolan	Förskoleklass	Åk 1-3	Åk 4-6
Elevpeng - pedagogiskt undervisning	29 495	40 700	49 257
Klasstorlek	23	23	23
Total undervisningspeng	678 381	936 105	1 132 922
Antal lärartjänster	1,06	1,38	1,67
Hyltes delningstal 2025	25,00	22,00	18,67
Total undervisningspeng - Hylte	737 370	895 404	919 473
Antal lärartjänster som elevpeng räcker till enl nuvarande delningstal - Hylte	1,16	1,32	1,35
Timplan (läsår)	620	630	794
Minimi tjänstebehov (ej rekommendation)	0,92	0,93	1,17
Befintlig lärartjänst på skolan: 10,2			

Kråkbergsskolan uppvisar en relativt god resurseffektivitet i jämförelse med flera andra enheter i kommunen. Elevpengen för undervisning ligger i nivå med övriga skolor, men tack

vare något högre delningstal och stabila elevgrupper klarar skolan att finansiera sin grundbemanning utan större underskott.

Förskoleklassen har en beräknad undervisningspeng som motsvarar 1,06 lärartjänster, men med Hyltes faktiska delningstal kan skolan finansiera 1,16 tjänster, vilket ligger något över behovet. Även i årskurserna 1–3 och 4–6 når skolan balans mellan tilldelad elevpeng och lärartjänster – 1,32 respektive 1,35 tjänster enligt nuvarande organisation. Det innebär att Kråkbergsskolan i stort sett kan täcka sitt minimi- och grundbemanningsbehov inom befintlig budget. Det totala antalet lärartjänster på skolan är **10,2**, vilket ger ett rimligt förhållande mellan elevantal och personal. Timplanen uppfylls, och det finns en mindre marginal över den teoretiska miniminivån. Kråkbergsskolan har sammantaget en väl avvägd organisation och ett resurseffektivt arbetssätt. Skolan når balans mellan ekonomi och kvalitet, med ett mindre överskott i förhållande till behovet. Den kan därmed fungera som ett riktmärke för hur delningstal och lärartäthet kan optimeras inom kommunen.

Elias Fries	Förskoleklass	Åk 1-3	Åk 4-6
Elevpeng - pedagogiskt undervisning	29 495	40 700	49 257
Klasstorlek	23	23	23
Total undervisningspeng	678 381	936 105	1 132 922
Antal lärartjänster	1,24	1,54	1,84
Hyltes delningstal 2025	24,00	16,67	19,00
Total undervisningspeng - Hylte	707 875	678 337	935 892
Antal lärartjänster som elevpeng räcker till enl nuvarande delningstal - Hylte	1,11	1,00	1,38
Timplan (läsår)	620	630	794
Minimi tjänstebehov (ej rekommendation)	0,92	0,93	1,17
Befintlig lärartjänst på skolan: 20,85			

Elias Fries-skolan uppvisar en balanserad men något pressad bemanningssituation. Förskoleklassen når en god nivå, där elevpengen motsvarar 1,24 lärartjänster och den faktiska finansieringen vid Hyltes delningstal täcker 1,11 tjänster, vilket ligger nära den teoretiska nivån. Här finns således förutsättningar för en hållbar bemanning.

I årskurserna 1–3 är marginalerna däremot mindre. Elevpengen räcker endast till 1,00 lärartjänst vid nuvarande delningstal, vilket innebär att bemanningen precis når miniminivå enligt timplan men utan ekonomiskt utrymme för förstärkningar. För årskurserna 4–6 är situationen något bättre – elevpengen täcker 1,38 tjänster, vilket överstiger minimibehovet (1,17) och ger viss flexibilitet i planeringen.

Det totala antalet lärartjänster på skolan är 20,85, vilket indikerar att organisationen är relativt välbemannad i förhållande till elevantalet, men med behov av fortsatt noggrann resursstyrning för att undvika överkapacitet i lägre årskurser.

Elias Fries-skolan har en i huvudsak stabil bemanningsstruktur, men med små ekonomiska marginaler i de lägre årskurserna. För att långsiktigt säkra balans mellan kvalitet och kostnad krävs fortsatt optimering av klassindelning och tjänstefördelning, särskilt i F–3.

Landeryd	Förskoleklass	Åk 1-3	Åk 4-6
Elevpeng - pedagogiskt undervisning	29 495	40 700	49 257
Klasstorlek	23	23	23
Total undervisningspeng	678 381	936 105	1 132 922
Antal lärartjänster	1,06	1,54	1,84
Hyltes delningstal 2025	7,00	11,67	12,67
Total undervisningspeng - Hylte	206 464	474 836	623 928
Antal lärartjänster som elevpeng räcker till enl nuvarande delningstal - Hylte	0,32	0,70	0,92
Timplan (läsår)	620	630	794
Minimi tjänstebehov (ej rekommendation)	0,92	0,93	1,17
Befintlig lärartjänst på skolan: 5,0			

Landeryds skola har en mycket ansträngd ekonomisk situation, där elevpengen inte räcker till för att täcka den grundbemanning som krävs enligt timplanen. Förskoleklassen har en beräknad undervisningspeng motsvarande 1,06 lärartjänster, men med Hyltes faktiska delningstal kan endast 0,32 tjänster finansieras – en kraftig underfinansiering i förhållande till miniminivån på 0,92.

I årskurserna 1–3 är läget något bättre men fortfarande otillräckligt; elevpengen täcker 0,70 lärartjänster, medan behovet enligt timplanen uppgår till 0,93. Även årskurserna 4–6 ligger under den nivå som krävs för att bedriva undervisning med full kvalitet – här täcks 0,92 tjänster jämfört med ett minimi på 1,17.

Med endast 5,0 befintliga lärartjänster är Landeryds skola kraftigt underbemannad i förhållande till sitt uppdrag. Situationen innebär att skolan har begränsade möjligheter att upprätthålla den kvalitet och det kompensatoriska uppdrag som krävs, särskilt i en liten enhet där lärarna ofta undervisar över flera årskurser och ämnen.

Landeryds skola har strukturella förutsättningar som gör verksamheten svår att upprätthålla på ett resurseffektivt och kvalitativt hållbart sätt. Den ekonomiska obalansen är tydlig, och skolan riskerar att inte kunna möta timplanens krav utan betydande tillskott eller organisatoriska förändringar. Detta stärker argumentet för en sammanslagning med närliggande enheter för att uppnå stabilitet och kvalitet.

Kinnared	Förskoleklass	Åk 1-3	Åk 4-6
Elevpeng - pedagogiskt undervisning	29 495	40 700	49 257
Klasstorlek	23	23	23
Total undervisningspeng	678 381	936 105	1 132 922
Antal lärartjänster	1,06	1,38	1,67
Hyltes delningstal 2025	6,00	10,67	8,00
Total undervisningspeng - Hylte	176 969	434 136	394 060
Antal lärartjänster som elevpeng räcker till enl nuvarande delningstal - Hylte	0,28	0,64	0,58
Timplan (läsår)	620	630	794
Minimi tjänstebehov (ej rekommendation)	0,92	0,93	1,17
Befintlig lärartjänst på skolan: 8,3			

Kinnareds skola uppvisar en mycket låg resurseffektivitet och en tydlig ekonomisk obalans. Elevpengen räcker inte till att finansiera den grundbemanning som krävs för att uppfylla timplanens krav. Förskoleklassen har en beräknad undervisningspeng motsvarande 1,06 lärartjänster, men med nuvarande delningstal kan endast 0,28 tjänster finansieras – långt under minimibehovet på 0,92.

I årskurserna 1–3 täcks 0,64 lärartjänster av elevpengen, jämfört med ett minimi på 0,93, medan årskurserna 4–6 når endast 0,58 lärartjänster mot ett krav på 1,17. Det innebär att skolan befinner sig långt ifrån en hållbar balans mellan ekonomi och pedagogiskt uppdrag.

Med totalt 8,3 lärartjänster på skolan är bemanningen i absoluta tal hög i förhållande till antalet elever, men elevunderlaget är så litet att kostnaden per elev blir oproportionerligt hög. Det innebär att en stor del av resurserna binds upp i små grupper och i oförändrade fasta kostnader, snarare än i undervisningseffektiva strukturer.

Kinnareds skola har inte ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamheten på ett långsiktigt hållbart sätt. Elevpengen täcker inte lärarbehovet enligt timplan, och skolan blir därmed starkt beroende av tillskott eller omfördelning från andra enheter. I kombination med lågt elevantal och höga fasta kostnader talar detta för att verksamheten bör omorganiseras eller avvecklas i syfte att frigöra resurser till undervisning i större och mer stabila enheter.

Unnaryd	Förskoleklass	Åk 1-3	Åk 4-6
Elevpeng - pedagogiskt undervisning	29 495	40 700	49 257
Klasstorlek	23	23	23
Total undervisningspeng	678 381	936 105	1 132 922
Antal lärartjänster	1,06	1,38	1,67
Hyltes delningstal 2025	11,00	11,33	14,00
Total undervisningspeng - Hylte	324 443	461 269	689 605
Antal lärartjänster som elevpeng räcker till enl nuvarande delningstal - Hylte	0,51	0,68	1,02
Timplan (läsår)	620	630	794
Minimi tjänstebehov (ej rekommendation)	0,92	0,93	1,17
Befintlig lärartjänst på skolan: 7,8			

Unnaryds skola har en något starkare ekonomisk position än flera andra landsbygdsskolor, men även här framträder en tydlig obalans mellan tillgängliga resurser och timplanens krav. Förskoleklassen har en beräknad undervisningspeng motsvarande 1,06 lärartjänster, men med nuvarande delningstal kan endast 0,51 tjänster finansieras – betydligt under miniminivån på 0,92.

För årskurserna 1–3 räcker elevpengen till 0,68 lärartjänster, vilket är under den nivå som krävs för att säkerställa tillräcklig undervisningstid (0,93). I årskurserna 4–6 når Unnaryd upp till 1,02 tjänster, vilket ligger i nivå med timplanens miniminivå på 1,17 och ger något bättre förutsättningar för stabilitet i undervisningen.

Skolan har totalt 7,8 lärartjänster, vilket innebär en relativt hög personaltäthet i förhållande till elevantalet. Trots detta täcker inte den tilldelade elevpengen det faktiska kostnadsbehovet. Det skapar en strukturell obalans där en stor del av resurserna binds upp i små grupper, vilket i längden är ineffektivt och svårhanterligt ur ett ekonomiskt perspektiv.

Unnaryds skola uppvisar en viss stabilitet i de högre årskurserna men bristande resursbalans i de lägre. Den ekonomiska bärkraften är begränsad, och även om kvaliteten lokalt kan

upprätthållas genom små elevgrupper, sker det till höga kostnader. För att långsiktigt säkra både kvalitet och effektivitet bör skolan omfattas av en översyn av struktur och resursfördelning, särskilt vad gäller F–3-verksamheten.

Torup	Förskoleklass	Åk 1-3	Åk 4-6
Elevpeng - pedagogiskt undervisning	29 495	40 700	49 257
Klasstorlek	23	23	23
Total undervisningspeng	678 381	936 105	1 132 922
Antal lärartjänster	1,06	1,47	1,78
Hyltes delningstal 2025	13,00	14,17	14,50
Total undervisningspeng - Hylte	383 432	576 586	714 234
Antal lärartjänster som elevpeng räcker till enl nuvarande delningstal - Hylte	0,60	0,90	1,12
Timplan (läsår)	620	630	794
Minimi tjänstebehov (ej rekommendation)	0,92	0,93	1,17
Befintlig lärartjänst på skolan: 16,0			

Torups skola har en relativt sett starkare ekonomisk position än övriga mindre enheter, men även här finns en viss underfinansiering i de lägre årskurserna. Förskoleklassen har en beräknad undervisningspeng motsvarande 1,06 lärartjänster, men med nuvarande delningstal kan endast 0,60 tjänster finansieras, vilket ligger under minimibehovet på 0,92.

I årskurserna 1–3 täcker elevpengen 0,90 lärartjänster, vilket är marginellt under timplanens miniminivå (0,93). För årskurserna 4–6 når skolan upp till 1,12 lärartjänster, vilket ligger nära den lägsta rekommenderade nivån (1,17) och indikerar att undervisningen här kan bedrivas med relativ stabilitet.

Torups skola har totalt 16,0 lärartjänster, vilket ger en bemanning som i praktiken ligger nära vad som krävs för att upprätthålla kvaliteten inom ramen för nuvarande elevunderlag. Skolan når nästan balans mellan kostnad och uppdrag, men med mycket små marginaler – särskilt i förskoleklass och de lägre årskurserna.

Torup framstår som en av de mer bärkraftiga enheterna i kommunen, men även här är ekonomin stram. Enheten har tillräcklig bemanning för att möta timplanens krav, men saknar utrymme för pedagogiska förstärkningar eller oförutsedda behov. På längre sikt bör Torup ses som en central nod i en mer samlad skolorganisation, särskilt om omstruktureringar sker i mindre enheter som Kinnared och Landeryd.

Örnaskolan	Åk 7-9
Elevpeng - pedagogiskt undervisning	53 540
Klasstorlek	25
Total undervisningspeng	1 338 497
Antal lärartjänster	1,84
Hyltes delningstal 2025	25,13
Total undervisningspeng - Hylte	1 345 458
Antal lärartjänster som elevpeng räcker till enl nuvarande delningstal - Hylte	1,85
Timplan (läsår)	886
Minimi tjänstebehov (ej rekommendation)	1,31
Befintlig lärartjänst på skolan: 41,6	

Örnaskolan uppvisar en välbalanserad relation mellan tilldelade resurser och undervisningsbehov enligt timplanen. Med en elevpeng för undervisning på 53 540 kronor per elev och en genomsnittlig klasstorlek på 25 elever uppnås en total undervisningspeng på 1 338 497 kronor. Detta motsvarar 1,84 lärartjänster, vilket ligger helt i linje med Hyltes nuvarande delningstal där elevpengen räcker till 1,85 lärartjänster.

Detta innebär att Örnaskolan, till skillnad från de flesta mindre enheter, har ekonomiska förutsättningar att finansiera sin grundbemanning fullt ut enligt timplanens krav. Minimnivån på 1,31 lärartjänster överskrider med god marginal, vilket skapar ett visst handlingsutrymme för kvalitetshöjande insatser, ämnesfördjupning och särskilt stöd.

Med 41,6 befintliga lärartjänster har skolan en stabil bemanning i förhållande till sitt uppdrag som kommunens enda högstadieskola. Verksamheten har tillräckliga resurser för att möta timplanens krav och samtidigt bedriva undervisning med rimliga gruppstorlekar. Skolan framstår som strukturellt och ekonomiskt hållbar, och bör fortsatt utgöra en central del i kommunens långsiktiga skolorganisation.

Sammanfattning

Simuleringen visar tydligt att skolor med små elevgrupper inte kan bedriva undervisningen på samma ekonomiska villkor som större skolor, trots att deras pedagogiska uppdrag ofta är mer komplext. När elevpengen inte räcker till grundbemanningen tvingas skolorna välja mellan att överskrida budget eller minska lärartätheten. Detta skapar en negativ spiral där de mindre skolorna får svårare att attrahera behörig personal och upprätthålla kvalitet. Slutsatsen är att det kompensatoriska uppdraget försvagas – resurserna räcker inte där behovet är som störst.

Kvalitet

Sambandet mellan kapacitet, ekonomi och kvalitet

Kapacitet, ekonomi och kvalitet måste alltid ses i relation till varandra – men det finns inget enkelt samband där förändringar i den ena dimensionen automatiskt leder till förbättringar i den andra. Att minska kostnader genom nedläggning av lokaler eller sammanslagning av skolor skapar i sig ingen kvalitetshöjning. Besparingar blir meningsfulla först när frigjorda resurser omsätts i förbättrade lärandemiljöer, exempelvis genom att stärka undervisningen, utveckla elevhälsan eller höja lärarkompetensen.

På motsvarande sätt leder inte ökade resurser per automatik till högre kvalitet. Det avgörande är hur resurserna används och vilken skolutvecklingskompetens organisationen besitter – det vill säga förmågan att göra rätt saker på rätt sätt. Mer pengar kan skapa utrymme för kvalitet, men det är god undervisning, välfungerande ledarskap och ett systematiskt kvalitetsarbete som omsätter resurserna i bättre resultat för eleverna.

Även kapacitet och kvalitet har ett komplext samband. Effektivare lokalutnyttjande och högre fyllnadsgrad i klasser kan frigöra resurser och ge mer robusta organisationer, men om förändringarna inte kombineras med ett medvetet kvalitetsarbete riskerar de att enbart ge kortsiktiga besparingar. Samtidigt kan en för liten organisation bli så sårbar att den inte kan upprätthålla likvärdighet och ämnesbredd, oavsett hur engagerad personalen är.

Det finns således ingen linjär ekvation där X kronor sparade eller satsade automatiskt leder till X förbättringar i resultat. I stället är det samspelet mellan kapacitet, ekonomi och kvalitet –

och organisationens förmåga att omsätta resurser i pedagogisk utveckling – som avgör om förändringar får långsiktigt positiva effekter för elevernas lärande.

Personal och bemanning

Ett betydande problem i Hyltes skolorganisation är svårigheten att rekrytera behörig personal, särskilt till de mindre skolorna i glesbygd. Lärarbehörigheten är på vissa enheter låg, även om en viss förbättring kan noteras. Följden blir att personal utan full ämnesbehörighet ofta undervisar i hela ämnesspektrumet. Detta påverkar undervisningens kvalitet och likvärdighet, eftersom elevernas tillgång till ämneskompetens varierar beroende på vilken skola de går i. Beroendet av att rekrytera personal från större arbetsmarknader som Halmstad och Falkenberg gör situationen sårbar och skapar osäkerhet för den långsiktiga kompetensförsörjningen.

För att hantera bristen på behöriga lärare utvecklar flera skolor flexibla organisationslösningar. Fritidspersonal går in i skolan, och olika stödfunktioner används brett. Verksamheter som Flexit och den anpassade grundskolan, där vissa elever integreras i ordinarie undervisning, är exempel på inkluderande arbetssätt som ger mervärde för eleverna. Samtidigt innebär dessa lösningar omfattande resursbehov – i form av både personal och anpassade lokaler – som dagens resursfördelningsmodell inte fullt ut kompenserar för.

Här blir sambandet mellan kvalitet, kapacitet och ekonomi tydligt. Små skolor med lågt elevunderlag och ogynnsamma delningstal driver upp kostnader per elev, samtidigt som det blir svårare att attrahera och behålla behöriga lärare. När resurser binds i små grupper och i underutnyttjade lokaler minskar utrymmet för att finansiera de insatser som faktiskt stärker kvaliteten, såsom ämnesbehörighet, elevhälsa och kompetensutveckling. Den pedagogiska flexibiliteten kompenserar delvis, men riskerar i längden att leda till en lägre grad av systematik och hållbarhet i kvalitetsarbetet.

För att långsiktigt höja kvaliteten behöver kommunen därför inte bara frigöra resurser från ineffektiv kapacitet, utan också rikta dem till att stärka lärarkompetensen och skapa mer robusta organisationer. På så sätt kan man minska beroendet av provisoriska lösningar och säkerställa att alla elever, oavsett bostadsort, får tillgång till undervisning av hög kvalitet.

Tendenser till olikvärdighet

Kvaliteten präglas av tydliga skillnader mellan skolor. Kråkbergsskolan framstår som ett positivt exempel, med en resa från låga resultat till hög måluppfyllelse och en starkt attraktionskraft. Även elevhälsan lyfts fram som ett område där samarbete och samordning skapar mervärde. Men variationen är stor: flera rektorer rapporterar återkommande svårigheter att rekrytera behöriga lärare, särskilt i mindre orter utanför centralorten.

Små skolor kan inte alltid erbjuda ett brett pedagogiskt utbud. Elever bussas till andra enheter för undervisning i praktisk-estetiska ämnen som slöjd, hem- och konsumentkunskap, vilket är tids- och resurskrävande och kan påverka elevernas skolorplevelse negativt. På vissa enheter undervisar klasslärare i alla ämnen, även utan behörighet, för att organisationen ska gå ihop. Detta skapar skillnader i elevers tillgång till ämneskompetens och därmed en risk för minskad likvärdighet.

En annan tydlig tendens är den snabba tillväxten i den anpassade grundskolan. Här är behovet stort av ändamålsenliga lokaler och tillräcklig personal. Engagemanget är högt, men resurserna räcker inte till, vilket skapar en kvalitetsrisk om inte långsiktiga lösningar kommer på plats.

Bristerna i likvärdighet synes lysa igenom i skolresultaten. I de tidiga skolorna, framför allt i årskurs 3, ligger resultaten på nationella prov i svenska och matematik på en relativt låg nivå jämfört med riket. Det pekar på att utmaningar uppstår redan tidigt och understryker behovet av ett starkt och tidigt stöd. I årskurs 6 syns vissa förbättringar, men variationerna mellan skolorna är stora. I årskurs 9 ligger meritvärdena under riksgenomsnittet och andelen elever som blir behöriga till gymnasiets nationella program är lägre än i riket. Sammantaget innebär detta att en betydande andel elever riskerar att lämna grundskolan utan fullständiga förutsättningar för gymnasiestudier.

Skillnaderna mellan skolorna är påtagliga. Resultaten visar att kvalitet inte enbart är en fråga om resurser i kronor, utan om hur resurser används. Små skolor med höga kostnader per elev uppnår inte automatiskt bättre måluppfyllelse. Tvärtom tycks ineffektivt kapacitetsutnyttjande bidra till att resurser binds i lokaler och små grupper, i stället för i undervisning, elevhälsa och lärarstöd.

Ledning och styrning

Kommunen står inför flera komplexa utmaningar i arbetet med att samordna och leda förskole- och skolverksamheten. En återkommande problematik som lyfts i intervjuerna är bristen på tydlig styrning och struktur. Många beskriver ett glapp mellan politiska beslut och den praktiska verksamheten, där intentioner inte alltid följs av tydliga processer för genomförande. Det saknas ofta en gemensam förståelse för hur resurser ska fördelas, hur mål ska kopplas till medel och hur uppföljning ska ske. Detta påverkar planeringsbarheten, skapar osäkerhet i organisationen och gör det svårt för rektorer att långsiktigt bygga hållbara verksamheter.

Ekonomi framstår här som en särskilt utmanande faktor. Flera rektorer upplever att resursfördelningen inte speglar de faktiska behoven i verksamheten och att systemet inte är tillräckligt transparent. En kultur har vuxit fram där statsbidrag används för att täcka grundläggande kostnader, vilket gör ekonomin både skör och otydlig. Samtidigt driver höga personalkostnader och bristande kompensation för elever med särskilda behov fram underskott, vilket försvårar möjligheten att bedriva en verksamhet med hög och likvärdig kvalitet.

Samordningen mellan förskolor och skolor varierar. I vissa områden fungerar samarbetet väl trots geografiska avstånd, medan andra upplever att delade resurser – exempelvis specialpedagoger, elevhälsopersonal och administrativt stöd – skapar sårbarhet. Det administrativa stödet beskrivs som ovärderligt men samtidigt otillräckligt, och behovet av att förtydliga roller, minska dubbelarbete och säkerställa långsiktighet är stort.

En annan utmaning rör organisatoriska skillnader mellan rektorer. Olika synsätt på exempelvis ämnesbehörighet, klasslärarsystem och arbetssätt skapar en fragmenterad ledning som försvårar gemensam utveckling. Detta förstärks av växande problemområden som digitalisering, kompetensförsörjning och psykisk ohälsa bland både barn och personal, där bristen på en gemensam strategi gör att ansvaret ofta landar på enskilda skolledare.

Slutligen framträder kommunikationsbrister och avsaknad av systematik i det kvalitetsarbete som ska binda samman nivåerna i organisationen. Utan tydliga processer för hur mål formuleras, följs upp och återkopplas försvåras både utveckling och lärande mellan enheterna. För att möta dessa utmaningar krävs en mer sammanhållen styrning, där ekonomiska modeller och resursfördelning förtydligas, och där rektorer och personal får ett stärkt stöd i det dagliga arbetet. En tydligare röd tråd från politiska beslut till klassrummets praktik är avgörande för att skapa långsiktig kvalitet i verksamheten.

Samlad bedömning

Kvalitetsfrågan i Hylte präglas av tre kännetecken: olikhet, sårbarhet och potential att lyckas med det kompensatoriska uppdraget. Det finns skolor som genom målmedvetet arbete har stärkt sina resultat, utvecklat attraktiva lärmiljöer och visat att goda resultat kan nås även under begränsade förutsättningar. Dessa exempel visar på en stark professionell vilja och ett engagemang hos personal och rektorer.

Samtidigt framträder betydande skillnader mellan skolorna. Små enheter med lågt elevunderlag, ogynnsamma delningstal och låg andel behöriga lärare har svårt att erbjuda ett brett ämnesutbud och stabila lärmiljöer. Detta leder till variationer i kvalitet och till en risk för att elevernas förutsättningar påverkas av vilken skola de råkar tillhöra snarare än av deras behov. Den snabba tillväxten i den anpassade grundskolan förstärker dessutom trycket på personal och lokaler, vilket kräver långsiktiga lösningar för att inte kvaliteten ska urholkas.

En central slutsats är att kvalitet inte kan frikopplas från kapacitet och ekonomi. När resurser binds i underutnyttjade lokaler och små grupper minskar utrymmet att investera i det som faktiskt stärker undervisningen. På samma sätt skapar bristen på behörig personal och otydlig styrning en sårbarhet som gör att kvaliteten varierar mellan skolorna. För att vända utvecklingen behöver resurser frigöras från ineffektiv kapacitet och styras om till undervisning, lärarkompetens, elevhälsa och ett mer systematiskt kvalitetsarbete.

Potentialen finns i det engagemang som skolläda och personal redan visar, i de positiva exempel på skolor som lyckats vända sina resultat, och i viljan till samarbete mellan enheter. Om dessa krafter kombineras med en mer sammanhållen styrning, tydligare resursfördelning och långsiktiga strukturella beslut kan Hylte lägga grunden för en mer robust och likvärdig skolorganisation. På så sätt kan alla elever – oavsett bostadsort – ges möjlighet till en utbildning av hög och hållbar kvalitet.

4. Scenarier

Scenario 1:

Marginellt förändrad organisation och arbetssätt

Scenariobeskrivning

Om kommunen fortsätter att organisera förskolan och grundskolan som idag kommer verksamheterna att drivas med ett växande underskott. Lokalkostnaderna kommer i så fall att ytterligare begränsa resurserna för undervisningen, vilket riskerar att påverka både det kompensatoriska uppdraget och enheternas kvalitet negativt. En avveckling av enheter kommer då att ske som en passiv följd av minskat barn- och elevunderlag, snarare än som en medveten strategi för resurseffektivitet.

Efter år 2029 disponerar kommunen inte längre tomten för Tallens förskola, vilket kräver beslut om och planering av avvecklingen. För att undvika att 4–5-åringar flyttas dit behöver åtgärder planeras och genomföras. Under en övergångsperiod fram till 2029 föreslås att Kantarellens förskola används för kommunens 5-åringar, medan Kantarellens 1–3-åringar flyttas till Sörgårdens förskola. De blivande 5-åringarna på Sörgården föreslås i stället flytta till Kantarellen, och inte till Tallen.

Parallellt finns ett behov av ändamålsenliga lokaler för anpassad skola. I utredningen föreslås att delar av Örnaskolans överkapacitet används för detta ändamål.

Ny kapacitet och potentiella ekonomiska effekter

Scenario 1 innebär en potentiell ekonomiskt positiv effekt med en besparing på drygt 6 mnkr, huvudsakligen genom avvecklingen av Tallens förskola.

Ekonomisk effektiviseringspotential	
Hyreskostnad	1 217 tkr
Personalkostnad	4 900 tkr

Samtidigt innebär scenariot att systemet blir mer sårbart, då Kantarellens förskola initialt får en överbeläggning och den totala bufferten i organisationen minskar. Vi tror inte att detta scenario kommer att skapa stora bekymmer då vi räknar med antal placerade barn, vilket avviker från det faktiska antalet barn som vistas i verksamheten dagligen.

	Kapacitet	Antal placerade barn	Beläggningsgrad
Kantarellens förskola	40	50	125%
Sörgårdens förskola + Kantarellens 1-3*	150	120	80%
Tallens förskola	60	0	0%
Totalt förskola*	450	402	89%

**108 barn går till förskoleklass, ca 81 kommer att skolas in. Förskolan minskar med ca 27 barn på totalen.*

Ekonomiskt sett innebär detta en viss effektivisering, men det kräver noggrann planering för att säkerställa kvaliteten och säkerställa en rimlig arbetsmiljö på de kvarvarande enheterna.

Barnkonsekvensanalys scenario 1

Positiva konsekvenser:

I scenario 1, som innebär en marginellt förändrad organisation och ett i huvudsak oförändrat arbetssätt, får barn och elever till övervägande del stanna kvar i sina nuvarande förskole- och skolmiljöer. Detta skapar kontinuitet och trygghet, både för barnen och för familjernas vardagslogistik, eftersom behovet av förändringar i skolskjutsar och lämning-hämtning är begränsat.

Negativa konsekvenser:

Samtidigt innebär ett oförändrat lokalbestånd att resurser binds upp i tomma eller underutnyttjade lokaler, vilket minskar utrymmet för satsningar på undervisning, elevhälsa och särskilt stöd. När ekonomin stramas åt finns en risk att kvaliteten gradvis försämras, och att skillnader mellan skolor förstärks om resurser inte aktivt omfördelas utifrån socioekonomiska behov.

Samlad bedömning:

Den samlade bedömningen är att barn och elever på kort sikt gynnas av kontinuitet och trygghet, men att den långsiktiga konsekvensen kan bli en försämrad kvalitet i undervisningen, minskade stödinsatser och därmed sämre förutsättningar för lärande.

Scenario 2a - Förändrad organisation

Scenariobeskrivning

Förskola

Genom att avveckla Skogsgläntans förskola kan de nuvarande kostnaderna för lokaler och personal i stället tillföras undervisningen vid Kinnareds förskola. Därigenom kan barngrupperna storleksoptimeras, samtidigt som samtliga barn från Skogsgläntan flyttas över till Kinnared. En positiv konsekvens av detta är att lokalkostnaderna kan reduceras genom uppsägning av fastigheten och att personalbehovet kan ses över för att minska kostnaderna ytterligare. Kapaciteten utnyttjas i högre grad och resurser frigörs till undervisningen, vilket förväntas bidra till en högre kvalitet. En negativ konsekvens är dock att förändringen initialt kan skapa oro och otrygghet hos både barn, personal och vårdnadshavare när vardagen förändras.

Grundskola

Även på grundskolenivå kan förändringar genomföras. Genom att avveckla Landeryds skola kan nuvarande kostnader för lokaler och personal tillföras undervisningen i Hyltebruks tätort, vilket bidrar till att optimera delningstalen. Eleverna flyttas då till skolorna i Hyltebruk, och enligt samma resonemang som för förskolan förväntas även grundskolan bli mer resurseffektiv, både ekonomiskt och kvalitetsmässigt. Samtidigt innebär förändringen vissa risker i form av ökad otrygghet, en förändrad vardag för elever och vårdnadshavare samt ökade kostnader för skolskjuts.

Ny kapacitet och potentiella ekonomiska effekter

Scenario 2a innebär att Skogsgläntans förskola avvecklas och barnen flyttas till Kinnareds förskola. Genom förändringen kan potentiell cirka 2,2 mnkr frigöras i hyres- och personalkostnader, vilket kan ge tydliga ekonomiska vinster och skapa förutsättningar för en mer resurseffektiv organisation.

Ekonomisk effektiviseringspotential	
Hyreskostnad	675 tkr
Personalkostnad	1 500 tkr

Samtidigt leder lösningen till en belägningsgrad på 115 procent i Kinnareds förskola och en total beläggning i förskoleorganisationen på 98 procent.

Detta scenario innebär därmed en begränsad buffert i systemet. Begränsningen är dock tillfällig om kommunen avser gå vidare med scenario 2b nedan.

	Kapacitet	Antal placerade barn	Beläggingsgrad
Skogsgläntans förskola	40	0	0%
Kinnareds förskola	60	69	115%
Totalt förskola*	410	402	98%

Klassorganisation

Efter avvecklingen av Landeryds skola fördelas eleverna till Elias Fries (F–3) och Kråkbergsskolan (4–6).

	Elias Fries F-3	Kråkbergsskolan 4-6
Totalt antal elever	276	190
Snitt per årskurs	69	63,33
Snitt per klass	21,23	21,11

Vid Elias Fries uppgår det totala elevantalet till 276, vilket motsvarar ett genomsnitt på cirka 21 elever per klass. På Kråkbergsskolan finns 190 elever, med ett genomsnitt på 21 elever per klass. Elevantalet bedöms ligga relativt stabilt under perioden 2025–2031, vilket möjliggör hållbara klasstorlekar i intervallet 20–23 elever.

F-3 skola Elias Fries och Landeryd						
Åk	lå 25/26	lå 26/27	lå 27/28	lå 28/29	lå 29/30	lå 30/31
0	81	68	65	61	43	56
1	61	81	68	65	61	43
2	71	61	81	68	65	61
3	69	71	61	81	68	65
	282	281	275	275	237	225
4-6 skola Kråkbergsskolan och Landeryds skola						
Åk	lå 25/26	lå 26/27	lå 27/28	lå 28/29	lå 29/30	lå 30/31
4	79	69	71	61	81	68
5	71	79	69	71	61	81
6	55	71	79	69	71	61
	205	219	219	201	213	210

Sammantaget tyder detta på en balanserad organisation med en hanterbar elevfördelning mellan skolorna. Klassorganisationen bedöms som både pedagogiskt och ekonomiskt hållbar. Elevunderlaget är tillräckligt för att upprätthålla stabila klasser utan överdimensionering, vilket stärker argumentet för att genomföra sammanslagningen.

Barnkonsekvensanalys

Positiva konsekvenser:

I scenario 2a, som innebär en avveckling av Landeryds skola och Skogsgläntans förskola, frigörs resurser som kan omfördelas till undervisning och personal, vilket på sikt stärker kvaliteten i verksamheten. Eleverna får tillgång till större skolor med ett bredare ämnesutbud, fler specialpedagogiska resurser och en mer varierad social miljö. För förskoleverksamheten innebär förändringen att barngrupperna kan organiseras mer optimalt, vilket skapar bättre förutsättningar för lärande och pedagogisk kontinuitet.

Negativa konsekvenser:

Samtidigt medför förändringen vissa negativa konsekvenser. Barn och elever i Landeryd får längre resor och en förändrad vardag, vilket kan påverka familjers logistik och innebära ökad pendling. Övergången till nya miljöer kan skapa initial otrygghet och ett behov av att bygga upp nya sociala nätverk. Det finns även en risk att syskon- och vänskapsband bryts när barnen sprids till olika enheter.

Samlade bedömning

Den samlade bedömningen är att barn och elever på sikt får förbättrade undervisningsförutsättningar och tillgång till en starkare skolmiljö, men att omställningen initialt kan innebära oro, otrygghet och en mer påfrestande vardag, särskilt för de yngsta barnen.

Scenario 2b – Avveckling av Kantarellens förskola

Scenariobeskrivning

Genom avveckling av Kantarellens förskola kan nuvarande kostnader för lokaler och personal omfördelas till undervisningen vid Sörgårdens förskola (för 1–4-åringar) och Elias Fries skola (för 5-åringar). Elias Fries har kapacitet att ta emot 5-åringar från och med 2029/2030. På så sätt kan barngrupperna storleksoptimeras och verksamheten bli mer resurseffektiv. Barnen från Kantarellen kan flyttas i sin helhet till Sörgården och Elias Fries, vilket möjliggör ett bättre utnyttjande av befintliga lokaler och en översyn av personalbehovet för att minska kostnader.

De positiva konsekvenserna är att resurser frigörs till undervisning och kvalitetshöjande insatser, exempelvis genom mindre barngrupper och ökad personaltäthet. Samtidigt kan lokalkostnader reduceras genom uppsägning av Kantarellens lokaler, vilket stärker den ekonomiska hållbarheten.

De negativa konsekvenserna handlar främst om en initial otrygghet bland barn, personal och vårdnadshavare i samband med förändringen, samt en tillfällig förändrad vardagslogistik för familjerna.

Sammantaget bedöms åtgärden ge förbättrade förutsättningar för en långsiktigt kvalitativ och resurseffektiv förskoleverksamhet, även om genomförandet kräver omsorgsfull planering och stöd under övergångsperioden. Förändringen kan genomföras 2029.

Ny kapacitet och potentiella ekonomiska effekter

De ekonomiska beräkningarna visar en effektiviseringspotential på totalt cirka 1,24 miljoner kronor per år, vilket fördelas enligt tabell nedan.

Ekonomisk effektiviseringspotential	
Hyreskostnad	240 tkr
Personalkostnad	1 000 tkr

Efter förändringen står Kantarellens förskola tom, medan Sörgården nyttjas till 80 procent och Elias Fries till 67 procent. Fördelningen ger utrymme för viss variation i barnantalet över tid och möjliggör en mer effektiv användning av befintliga resurser.

	Kapacitet	Antal placerade barn	Beläggingsgrad
Kantarellens förskola	40	0	0%
Sörgårdens förskola 1-4-åringar	150	120*	80%
Elias Fries 5-åring	60	40	67%
Totalt förskola*	430	376	87%

Uppskattat barnantal 2029 är 376

Sammantaget innebär scenario 2b en balanserad och långsiktigt hållbar lösning för förskoleverksamheten, där kostnadseffektivitet kombineras med goda förutsättningar för kvalitet och kontinuitet. Omställningen kräver dock planering och stödinsatser för att säkerställa trygghet för barn, personal och vårdnadshavare under genomförandet.

Barnkonsekvensanalys

Positiva konsekvenser:

I scenario 2b, som innebär en avveckling av Kantarellens förskola, frigörs resurser som kan omfördelas till undervisning och personal, vilket på sikt stärker kvaliteten i verksamheten. Förskolegrupperna kan samtidigt organiseras på ett mer optimalt sätt, vilket ger bättre förutsättningar för både pedagogiskt arbete och socialt samspel mellan barnen.

Negativa konsekvenser:

Förändringen medför dock vissa risker. Barnen kan initialt uppleva otrygghet i nya miljöer och behöva tid för att skapa nya sociala relationer. Syskon- och vänskapsgrupper kan splittras, vilket tillfälligt kan påverka barnens trygghet och känsla av tillhörighet.

Samlad bedömning:

Den samlade bedömningen är att barnen på sikt får förbättrade förutsättningar för lärande och utveckling genom starkare pedagogiska miljöer och mer effektiv resursanvändning. Samtidigt innebär omställningen en övergångsperiod med risk för oro, otrygghet och en tillfälligt mer påfrestande vardag, särskilt för de yngsta barnen.

Scenario 3 -

Avveckling av Kinnareds skola och förskola

Scenariobeskrivning

Utöver de förändringar som föreslås i scenario 2a och 2b bör även detta alternativ **överbägas** vidare.

Förskola

I scenario 3 föreslås att Kinnareds förskola avvecklas och att barnen i stället flyttas till Sörgårdens förskola. Med en möjlig kapacitetsökning vid Elias Fries skola blir lösningen teoretiskt genomförbar och skulle samtidigt bidra till att minska grundskolans överkapacitet. Förändringen bedöms därmed kunna skapa en mer effektiv och samlad förskoleorganisation med bättre resursutnyttjande.

Grundskola

För grundskolan innebär scenariot att Kinnareds skola avvecklas och att eleverna flyttas till Torups skola. På så vis kan undervisningen organiseras med mer optimala delningstal, vilket stärker resurseffektiviteten och förväntas leda till förbättrad kvalitet i undervisningen. Samtidigt medför förändringen vissa risker, framför allt i form av otrygghet hos elever och vårdnadshavare, förändrad vardagslogistik samt ökade kostnader för skolskjuts. Trots dessa utmaningar bedöms omställningen som genomförbar och rimlig att verkställa år 2028.

Det bör också övervägas hur ett fortsatt samarbete mellan förskola och fritidsverksamhet kan upprätthållas för att bevara viss lokal samhällsservice i byarna och därmed mildra konsekvenserna av förändringen.

Ny kapacitet och potentiella ekonomiska effekter

Den totala förskolekapaciteten uppgår till 370 platser enligt BUN:s riktvärden och 420 platser teoretiskt, medan det förväntade barnantalet år 2029/2030 är 376 barn. Detta innebär en välbalanserad kapacitetsnivå med en teoretisk överkapacitet på 44 platser, vilket ger marginal för framtida variationer i barnantalet.

Sörgårdens förskola nyttjar hela sin kapacitet, medan Torups och Sunnanängs förskolor har ett mindre överskott. Sammantaget innebär detta en hållbar struktur utan risk för överbelastning och med möjlighet till justeringar vid förändrat barnunderlag.

Scenario 3	Maxkapacitet enl BUN	Teoretisk kapacitet	Förväntat barnantal 2029/2030	Överkapacitet enl BUN	Teoretisk överkapacitet
Elias Fries 5-årsverksamhet	60	60	56	4	4
Sunnanängs förskola	60	60	50	10	10
Sörgårdens förskola					0
1-4-åringar	150	150	150	0	
Torups förskola	100	150	120	-20	30
Totalt förskola	370	420	376	-6	44
Kyrkbackens förskola	25		23		

Scenario 3 ger en balanserad kapacitet i förskoleverksamheten. Lokalanvändningen optimeras, överskott minskas och kommunens driftkostnader reduceras på ett sätt som stärker förutsättningarna för långsiktig hållbarhet.

När det gäller avvecklingen av Kinnareds skola medför den en betydande ekonomisk effektiviseringspotential. Kostnadsminskningarna uppgår till totalt 6,9 miljoner kronor per år som fördelas enligt tabellen nedan.

Ekonomisk effektiviseringspotential	
Hyreskostnader	3 260 tkr
Personalkostnader	3 650 tkr

De frigjorda resurserna kan omfördelas till kvalitetshöjande insatser inom undervisning, elevhälsa och pedagogisk utveckling.

Klassorganisation

Den kapacitetsmässiga möjligheten att genomföra scenario 3 föreligger från 2028/2029 alternativt 2029/2030, då maxkapacitet enligt BUN är 225 elever medan den teoretiska maxkapaciteten är 240 elever.

Åk	lå 25/26	lå 26/27	lå 27/28	lå 28/29	lå 29/30	lå 30/31
0	33	35	27	24	22	31
1	37	33	35	27	24	22
2	34	37	33	35	27	24
3	44	34	37	33	35	27
4	31	44	34	37	33	35
5	39	31	44	34	37	33
6	40	39	31	44	34	37
	258	253	241	234	212	209

Torup och Kinnared på sikt

Den förväntade klassorganisationen kommer att se ut enligt följande:

Torup & Kinnared			
	Antal elever	Klasser	Tjänstebehov
F	33	2	2,0
1	37	2	2,0
2	34	2	2,1
3	44	2	2,3
4	31	2	2,9
5	39	2	2,9
6	40	2	3,1
			17,2

Barnkonsekvensanalys

Positiva konsekvenser:

Den största vinsten med förändringen är möjligheten att omfördela resurser från lokaler till undervisning. Det ger förutsättningar för fler pedagoger, mindre elevgrupper och förbättrade stödinsatser. Barn och elever får tillgång till en mer resursstark och professionellt organiserad skolmiljö med breddad kompetens och ökad stabilitet.

Samordningen skapar även bättre möjligheter till likvärdighet mellan elever, genom en gemensam organisation med tydligare struktur, ledning och systematik i det pedagogiska arbetet.

Negativa konsekvenser:

För många barn och elever innebär förändringen längre resor till och från skolan. Det leder till mindre tid för fritid, lek och återhämtning, vilket särskilt kan påverka yngre barn. Den lokala skolans försvinnande innebär också en förlust av dess funktion som trygg och social mötesplats i närområdet.

Föräldrar kan uppleva minskad tillgänglighet och därmed lägre delaktighet i skolans verksamhet. För förskolebarn och elever i de lägre årskurserna blir separationen från det välkända sammanhanget särskilt påtaglig.

Samlad bedömning:

På längre sikt bedöms scenario 3 kunna stärka undervisningens kvalitet och likvärdighet genom en mer hållbar resursfördelning. På kort sikt innebär dock omställningen betydande påfrestningar för barnens trygghet, tillhörighet och sociala sammanhang. För att mildra dessa effekter krävs särskilda insatser för att skapa kontinuitet, trygg övergång och bibehållna relationer mellan barn, personal och vårdnadshavare.

Översiktsbild scenario 1–3

	Förslag	Åtgärd	Kommentar	När	Minskad kapacitet
Scenario 1	Tallens förskola avvecklas	Nuvarande 4-åringar flyttas till Kantarellens förskola		Kommande läsår	60
	Ändamålsenliga lokaler för anpassad skola	Anpassningar av <u>Örnaskolan</u>	Separat utredning		Svårbedömt
Scenario 2a	Skogsgläntans förskola avvecklas	Barnen flyttar till Kinnareds förskola		Kan ske fr o m nu	60
	Landeryds skola avvecklas	Eleverna flyttas till skolor i Hyltebruks tätort	Mottagande skola avgörs när KFs beslut blir verklighet	Kan ske fr o m nu	120
Scenario 2b	Kantarellens förskola avvecklas	Barnen flyttas till Sörgårdens förskola (1-4 år) /Elias Fries skola (5 år)		2029	20 (minskar med 60, ökar med 40)
Scenario 3	Kinnareds förskola avvecklas	Barnen flyttar till Sörgårdens förskola	Förutsätter att befolkningsprognosen stämmer	2028	60
	Kinnareds skola avvecklas	Eleverna flyttas till Torups skola		2028	110
Sammanlagt minskar förslaget kapaciteten med cirka 140 platser på förskolan och minst 250 platser på grundskolan.					

Unnaryds skola

I utredningen har vi även analyserat förutsättningarna för Unnaryds skola. Likt andra landsortsskolor i kommunen, såsom Landeryd, Kinnared och Torups skola, finns ett behov av att se över organisationen för att långsiktigt stärka resurseffektiviteten vad gäller både ekonomi och kvalitet. Delningstalen visar att det är utmanande att säkerställa grundbemanning inom nuvarande ramar.

Mot bakgrund av det geografiska avståndet till Hyltebruk tätort (22 km) har vi valt att inte inkludera Unnaryds skola i de scenarier som presenteras i denna utredning. I stället bedöms skolans behov kunna hanteras inom ramen för den övergripande resursfördelningen.

5. Slutsatser

Från intervjuer

Elevantalet minskar generellt i kommunen, särskilt i glesbygdssområden. Detta har lett till att många skolor tvingas bussa elever mellan enheter för undervisning i slöjd, hem- och konsumentkunskap samt idrott. Kommunens skolorganisation utgörs av en blandning av mindre landsbygdsskolor och större centrala enheter, där Örnaskolan är den enda högstadieskolan (370 elever). Därtill finns flera F–3- och F–6-skolor spridda över kommunen. Flera skolor har oklara framtidsplaner gällande eventuella omorganisationer, och många lokaler uppvisar underhållsbrister, modulbyggnader samt avsaknad av funktionella utrymmen som matsalar, gruppum och idrottshallar.

Ett genomgående tema är den mycket ansträngda ekonomin. Trots olika anpassningar går skolorna med underskott och är beroende av statsbidrag, tilläggsbelopp och externa medel, exempelvis kulturbidrag. Dessa resurser är dock otillräckliga. Budgeten är volymbaserad, vilket innebär att skolorna behöver 25 elever per klass för att få ekonomin att gå ihop – något som inte alltid är möjligt i ljuset av det minskande elevunderlaget.

Avsaknaden av strukturersättning för landsbygdsskolor gör de mindre enheterna särskilt utsatta. Vissa kompensationsåtgärder, som exempelvis 50 procents ersättning för måltidshantering, upplevs som kosmetiska och otillräckliga.

En annan tydlig utmaning är svårigheten att rekrytera behörig personal, särskilt i glesbygdsområden. På vissa skolor är lärarbehörigheten låg, även om det på sina håll noterats viss förbättring. Det förekommer att personal utan rätt behörighet undervisar i hela ämnesspektrumet. Flera skolor är starkt beroende av personal som pendlar från större städer, framför allt Halmstad och Falkenberg.

Flera enheter har utvecklat flexibla organisationer där fritidspersonal även arbetar i skolan. Exempel på detta är Flexit-verksamheter och anpassad grundskola med integrerade elever. Dessa verksamheter kräver dock stora resurser, och full kompensation erhålls inte alltid.

Delningstal, lärartäthet och konsekvenser för ekonomi och kvalitet

Delningstalen är en central faktor för hur verksamheten organiseras. Ett lågt delningstal innebär att klasser delas upp i fler grupper, vilket i sin tur kräver en större lärarinsats. Detta leder till att lärartätheten ökar – på pappret framstår det som en förstärkning av resurserna nära eleverna. I praktiken innebär det dock en betydande ekonomisk belastning. Varje ny grupp kräver tillgång till undervisande personal och ofta även fler lokaler, vilket driver både personal- och lokalkostnader.

När tillgången på behöriga lärare samtidigt är begränsad, uppstår ytterligare problem. En ökad efterfrågan på undervisande personal möter då ett svagt utbud av legitimerade lärare. Konsekvensen blir att en större andel obehöriga lärare anställs för att täcka upp behovet. Det kan skapa en situation där lärartätheten visserligen är hög, men kvaliteten i undervisningen inte motsvarar förväntningarna. Den pedagogiska vinsten av fler grupper urholkas när undervisningen i större utsträckning bedrivs av personal utan full ämnes- eller lärarbehörighet.

På systemnivå innebär detta en dubbel utmaning:

1. **Ekonomiskt** riskerar låga delningstal att driva kostnader som inte står i proportion till nyttan. Högre personal- och lokalkostnader tränger undan resurser som annars hade kunnat riktas till utvecklingsinsatser eller stöd till elever med särskilda behov.
2. **Kvalitativt** kan organiseringen leda till en paradox – fler vuxna i verksamheten, men inte nödvändigtvis med rätt kompetens. På sikt riskerar detta att försvaga skolans kompensatoriska uppdrag och minska likvärdigheten mellan skolor.

En långsiktigt hållbar strategi måste därför väga samman delningstalens konsekvenser för både ekonomi och kvalitet. Frågan är inte bara hur många grupper som kan skapas, utan med vilken kompetens dessa grupper fylls. Att styra delningstalen mot nivåer som är resurseffektiva, samtidigt som man säkerställer en hög andel behöriga lärare, är avgörande för att upprätthålla kvaliteten i undervisningen.

Ekonomi och kvalitet

Den nuvarande förskole- och skolorganisationen är inte optimerad utifrån resurseffektivitet och är därmed inte ekonomiskt hållbar över tid. Resurseffektiviteten begränsas av överkapacitet i lokaler på samtliga skolor, särskilt på Elias Fries skola och Örnaskolans högstadium. Bemanningen har inte anpassats till det minskande elevunderlaget, vilket ytterligare försämrar resurseffektiviteten.

Resursfördelningens potential att stödja det kompensatoriska uppdraget bedöms som låg. I dagsläget är ekonomistyrningen inte tydligt kopplad till kvalitetsförväntningarna. Ekonomiska besparingar får först verklig betydelse när de omsätts i förbättrade lärandemiljöer. Frigjorda resurser skapar förutsättningar för kvalitetshöjning, men leder inte per automatik till högre resultat. Kvalitet skapas genom god undervisning, ett välfungerande ledarskap och ett utvecklat systematiskt kvalitetsarbete. Det är alltså inte själva resurseffektiviseringen som höjer kvaliteten, utan hur de frigjorda resurserna används. Detta är i sin tur beroende av organisationens skolutvecklingskompetens – förmågan att göra rätt saker på rätt sätt. Det finns därför ingen enkel ekvation där satsade kronor direkt omvandlas till högre elevresultat.

Övriga iakttagelser

Flera återkommande mönster framträder i analysen. Kompetensen inom skolorganisationen används inte fullt ut. Hög lärartäthet leder inte automatiskt till hög kvalitet – när ämnesbehörighet och lärarresurser inte matchas rätt förlorar eleverna i undervisningskvalitet.

Styrningen av de mindre enheterna är otydlig. Landsbygdsskolorna befinner sig i ett organisatoriskt mellanläge – de är varken tydligt prioriterade små enheter eller fullt ut resurseffektiva skolor. Det administrativa stödet är dessutom splittrat och ojämnt, med variation i hur administrationen hanteras mellan enhets- och huvudmannanivå. Detta skapar ineffektivitet och belastar rektorerna.

Ytterligare en brist gäller måltidshanteringen, som ofta tar oproportionerligt mycket tid från undervisningen. Pedagogisk personal lägger tid på praktiska måltidsmoment, vilket minskar den direkta undervisningstiden med elever.

Slutligen konstateras att den anpassade grundskolan saknar ändamålsenliga lokaler. De befintliga lokalerna uppfyller inte krav på funktionalitet, vilket påverkar både kvaliteten i undervisningen och tillgängligheten för elever med särskilda behov.

6. Rekommendationer

Huvudsakliga rekommendationer

Utifrån analysen av nuläget samt de scenarier som tagits fram föreslås ett antal övergripande förändringsområden som rör organisation, arbetssätt och styrning. Syftet är att skapa en mer resurseffektiv, kvalitativ och långsiktigt hållbar skolorganisation, anpassad till ett minskande barn- och elevunderlag.

Resurseffektivitet och organisation utifrån ett minskat barn- och elevunderlag

Förskole- och skolorganisationen bör förändras i enlighet med scenario 2a och 2b, i syfte att frigöra resurser från lokaler och drift till undervisning och pedagogisk personal. På längre sikt bör även scenario 3 övervägas, då det ger förutsättningar för en ännu mer sammanhållen och ekonomiskt hållbar struktur.

För att stärka effektiviteten i bemanningen rekommenderas att kommunen inför gemensamma principer för tjänstefördelning, vilket kan bidra till jämnare arbetsbelastning och större flexibilitet mellan enheter.

Vidare bör kommunen i en ny resursfördelningsmodell tillämpa någon form av strukturerättning för landsbygdsskolor, för att säkerställa likvärdiga förutsättningar mellan olika skoltyper och stärka rektorernas möjligheter att leda verksamheten utifrån lokala behov.

Resurseffektivitet och arbetssätt

För att öka resurseffektiviteten i det dagliga arbetet bör samordningen mellan förskolor stärkas, exempelvis genom gemensam hantering av 15-timmarsbarn och gemensam planering av resurser.

Även samordningen mellan skolor behöver utvecklas. Genom gemensamma tjänstefördelningsprinciper och en mer enhetlig planering av personal och undervisning kan kommunen uppnå både högre kvalitet och större ekonomisk balans.

En viktig framgångsfaktor är också att förstärka internkommunikationen inom organisationen. En gemensam förståelse för mål, prioriteringar och styrkedja ökar samordningen och bidrar till en mer sammanhållen styrning.

Attraktiv skolkommun och arbetsgivare

För att långsiktigt stärka kommunen som skolhuvudman och arbetsgivare krävs en utvecklad och transparent resursfördelningsmodell som tydligt kopplar ekonomi till kvalitet och likvärdighet.

Det är samtidigt avgörande att tydliggöra styrkedjan och ansvarsfördelningen inom organisationen. En gemensam förståelse för roller, ansvar och ledningsnivåer är en förutsättning för att etablera en samsyn kring styrning, utveckling och uppföljning.

Genom dessa åtgärder kan kommunen skapa en mer attraktiv skolorganisation, där resurser används effektivt och där kvalitet, likvärdighet och hållbarhet står i centrum.

Övriga rekommendationer

Utöver de organisatoriska och ekonomiska förslag som beskrivits tidigare lämnar utredningen ett antal kompletterande rekommendationer som syftar till att öka effektiviteten, stärka likvärdigheten och utveckla kommunen som attraktiv arbetsgivare.

Det administrativa stödet bör ses över i syfte att skapa mer likvärdiga och effektiva arbetssätt mellan skolorna. En centralisering av delar av stödfunktionerna bör övervägas för att uppnå ökad samordning, minskad sårbarhet och ett mer jämnt fördelat stöd till både förskolor och grundskolor.

Vidare rekommenderas att kommunen ser över möjligheterna att hantera måltider på ett mer effektivt sätt. I nuläget lägger pedagogisk personal oproportionerligt mycket tid på måltidsrelaterade uppgifter, vilket tar resurser från undervisningen. En omorganisation av förskole- och skolstrukturen kan bidra till att denna hantering effektiviseras och skapa bättre förutsättningar för kärnuppgiften.

Slutligen bör delar av Örnaskolans lokaler anpassas för att fullt ut möta behoven inom den anpassade grundskolan. Detta skulle öka tillgängligheten och kvaliteten i verksamheten samt säkerställa att lokalerna används ändamålsenligt utifrån elevernas behov.

Sammantaget syftar dessa rekommendationer till att skapa en mer sammanhållen, resurseffektiv och kvalitetssäkrad organisation, där stöd- och kärnverksamhet samverkar för att stärka både arbetsmiljö och elevresultat.